

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čekovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/3 strani Din 250.—,
1/10 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Več verskega pouka in verske vzgoje!

Papež Pij XI. je v svoji znameniti okrožnici o krščanski vzgoji mladine, katero smo že večkrat omenili v našem listu in ki vsebuje resen opomin in važne smernice za vse kristjane, zapisal med drugim te besede: »Izvrševanje pravic Cerkve naj se nikar ne smatra za nedovoljeno vmešavanje Cerkve v tuje zadeve, ampak za njeno dragoceno materinsko skrb, s katero hoče obvarovati svoje otroke pred velikimi nevarnostmi umskega in nramnega zastropovanja. Kakor tudi nadzorstvo Cerkve (nad vzgojo otrok v vseh javnih in zasebnih šolah) na eni strani ne more prizadeti nikomur nikake škode, tako mora na drugi strani mirnemu in srečnemu družinskemu in državnemu življenju samo koristiti, ko štiti mladino pred onim moralnim strupom, ki se je v njeni neskušeni in nestalni dobi tako hitro lahko oprime in se dejansko med njo tudi tako naglo razširi. Kajti brez prave verske in nramne vzgoje bo — kakor modro pripominja Leon XIII. — vsa duševna izobrazba bolna; mladi ljudje, kateri niso vzgojeni v strahu božjem, se tudi nramnim zapovedim ne bodo pokoravali in se bodo, ker niso navajeni zatajevati svojih strasti, prav lahko dali zapeljati do tega, da bi prevrgli tudi državni red.«

Dva moderna papeža: veliki socialni papež Leon XIII. in sedanji papež opozarjata državo na velik pomen verske vzgoje mladine tudi za državno življenje. Najtrdnjša podlaga države je krepost državljanov, najboljši vir kreposti pa je vera. Osebito mladinska krepost je cvet, ki raste samo iz stebela vere. Ako se torej zavzemamo za pravice vere in Cerkve, ako se potegujemo za verski pouk in versko vzgojo mladine, delamo samo za dobrobit države. Up države je mladina, pa samo v veri dobro poučena in v krščanski kreposti vzgojena mladina.

Mi hočemo dobro naši državi. Mi hočemo, da bo krepka in zdrava, brez strahu za svojo bodočnost ter sposobna za napredek v kulturi, gospodarstvu in blagostanju. To se ne da doseči s trajnim učinkom brez telesno in duševno zdrave mladine, opremljene s potrebno izobrazbo, prešinjene z verno za krščanske kreposti, iz katerih črpa svoje življenjske vzore. Tako mladino pa more ustvariti samo krščan-

ska vzgoja. Temu cilju mora služiti vzgoja v šoli. Mi smo nedavno v našem listu dvignili klic: »Več veronauka v šole!« Danes ta klic ponavljamo z dostavkom: »Več verske vzgoje!«

Učni načrti, ki jih je prosvetna uprava prepisala za naše šole, so nam dali povod za to. V strokovnih šolah — ne v vseh, pa v večini teh šol — sploh ni mesta za pouk v veronauku in za versko vzgojo. Kakor da bi izobraženejši poljedelci, obrtniki, trgovci itd. ne rabili religije v svojem življenju! V zadnjih dveh razredih gimnazij in realnih gimnazij se je veronauk omejil na eno uro na teden, kakor da bi mladini v novejšem času ne trebalo več toliko verskega pouka in verske vzgoje nego v prejšnjem času, ko se je veronauk poučeval po dve uri na teden! Na učiteljskih pa se bo veronauk poučeval samo v prvih treh razredih, v dveh zadnjih razredih pa ga sploh ne bo več. Tako je predpisano v učnem načrtu za učiteljska, ki ga je prosvetno ministrstvo izdalo za šolsko leto 1930-31.

Mi se nadejamo, da je ta učni načrt provizoričen (začasen) ter da bo kmalu nadomeščen z drugim, ki bo veronauk zopet vzpostavil tudi v zadnjih dveh razredih učiteljskih. Čim prej se bo to zgodilo, tem boljše bo za dijake — bodoče učitelje in učiteljice in tudi za starše, kateri jim bodo svoje otroke morali izročiti v vzgojo. Naše kmetsko ljudstvo, ki mora za šole in učiteljstvo nositi velika, vedno bolj naraščajoča bremena, polaga na krščansko vzgojo otrok največjo važnost. Krščanskega učitelja smatra za dobrotnika svojih otrok. Druge pa more krščansko vzgojevati le tisti, ki je sam krščansko vzgojen; zato je tako važna vzgoja v učiteljskih, kjer se poučujejo, izobražujejo in vzgojujejo tisti, ki bodo druge vzgojevali. Ako pa je veronauk odstranjen iz zadnjih dveh letnikov, ki so najbolj odločilni za bodoči poklic, ali se more reči, da so izpolnjene vse zahteve verske vzgoje?! Če so se našle ure za veliko število predmetov, kojih pouk je vpeljan, se bodo tudi dobile za veliko važnejši pouk veronauka in za vzgojo po krščanskih načelih.

O dobrih, krščanskih učiteljih izraža papež Pij XI. v omenjeni okrožnici tole sodbo: »Uspeh dobrih šol je odvisen ne samo od njihovega dobrega

ustroja, ampak v prvi vrsti od dobrih učiteljev; ako so ti izvrstno pripravljene in vsak v svoji stroki, ki jo uči, dobro poučeni ter obdarovani z umskimi in srčnimi lastnostmi, ki jih zahteva od njih njihov vzvišeni poklic, potem kar gorijo od čiste in božje ljubezni do njim poverjenih otrok; vse to iz ljubezni do Jezusa Kristusa in njegove Cerkve, ki ljubita otroke kot svoje miljence; zato pa jim je sreča družin in blagor njihove domovine iskrena srčna zadeva.« Vzor dobrega, krščanskega učitelja je začetan s temi besedami, ki so vzete iz srca našega ljudstva. Naj bi te besede našle najširši odmev! Slomšek, veliki učitelj našega naroda in menda največji prijatelj šole, izmed vseh, ki jih je kedaj nosila naša zemlja, je rekel vsega preudarka vredne besede: »Šola pa, če dobra ni, je boljše, da je ni!«

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz neodrešene domovine in Italije. V Vrhpolju pri Vipavi je bil ustreljen fašistični učitelj. Krivci umora niso odkriti, a oblasti so zaprle veliko Slovencev in protifašističnih Italijanov. Radi krvavega dogodka v Vrhpolju morajo stopati po križevi poti zadnji ostanki slovenskega časopisja v neodrešeni domovini. — O odstopu italijanskega ministra za zunanje zadeve Grandija radi spora z Mussolinijem že piše odkrito italijansko časopisje. Na jesenskem zasedanju velikega fašističnega sveta je naznanil pravosodni minister, da predvideva novi kazenski zakonik zopetno uvedbo smrtnih kazni za politična in navadna velika hudodelstva. — Fašistični veliki svet je odobril poročilo zunanjega ministra Grandija o italijanski zunanji politiki. — Na sklep velikega fašističnega sveta se bo osnovala nova mladinska fašistična organizacija za borbo. V to organizacijo bi stopili mladeniči od 18. do 21. leta. Ta sklep je prejel odobrenje na merodajnem mestu.

Krog reševanja vladne krize na Rumunskem. Zadnjič smo poročali, da je podal voditelj kmečke stranke Maniu ostavko vlade, katero je kralj sprejel. Novo vlado je sestavil dosedanji zunanji minister Mironescu, ta vlada je ob-

nova prejšnje vlade samo brez Maniua.

Balkanska posvetovanja v Atenah. Balkanska posvetovanja v Atenah uspešno nadaljujejo delo v vseh komisijah. Z velikim uspehom je na delu gospodarska komisija, v kateri prevladuje med odposlanci smisel vzajemnega sodelovanja, ki ga narekujejo koristi balkanskih držav. Politična komisija je predlagala, da se sestanejo ministri zunanjih zadev vseh balkanskih držav vsako leto v enem izmed središč teh držav, da se pogovorijo o svojih stališčih in si zagotovijo prijateljske zveze. Nadalje bi se naj sklenila posebna pogodba balkanskih držav, po kateri bi se urejevala vsa sporna vprašanja z mirnimi sredstvi in vojna bi sploh ne bila dopustna. Ustanovi naj se poseben odbor, ki bo proučil predloge balkanskih posvetovanj in vse težkoče pri sporazumu balkanskih narodov. Ta odbor bo moral na prihodnji balkanski konferenci o tem poročati.

Na Angielskem se je vršil zadnje dni občni zbor angleške delavske in vladne stranke, katerega se je udeleževal tudi voditelj stranke in ministrski predsednik Macdonald. Na kongresu je prišlo do ostre kritike vlade zaradi premale pažnje glede pobijanja brezposelnosti. Predlagana nezaupnica vladi je bila odklonjena z 1,803.000 glasovi proti 334.000.

Revolucijski pokret na Španskem. Na Španskem skuša vlada zatreti stavkovno gibanje z vsemi sredstvi ter je prišlo že ponovno do težkih spopadov. Večje število delavskih voditeljev je že bilo zaprtih, kljub temu pa se stavke ni posrečilo zatreti ter se je razširila na vse ozemlje, kjer leže rudniki in tovarne severno od Bilbaua. Položaj na Španskem je zelo resen in se širijo govornice, da ni izključena obnovitev vojaške diktature, ki naj bi preprečila grozečo revolucijo.

Revolucija v Braziliji. V Braziliji je izbruhnila revolucija nezadovoljnežev radi gospodarske krize in občutnega padca kavine cene. Nad vso državo je proglašeno vojno stanje. Revolucijska vojska pod poveljstvom državnega predsednika države Rio Grande do Sul, Gutulija Vargasa, je osvojila pet zveznih držav, ima v rokah vse vojaško važne železnice ter šteje 80 tisoč dobro oboroženih ter izvežbanih mož.

ZA NEDELJO

Krištof Kolumb.

Vrnitev v verigah.

Vest, odkritelja novega sveta so prepeljali v verigah v domovino, je spremenila takoj mnenje ter javno razpoloženje, ko je pristala ladja s Kolumbom 20. novembra 1500 v mestu Cadix.

Kriki ogorčenja ter jeze so odmevali po Španiji. Kraljica Izabela je zvedela o sramoti, ki je zadela Kolumba, iz pisma, katerega je pisal v verige ukovani admiral z ladje na naslov dvorne dame. Takoj je dala povelje, da se jetnika oprostijo ter ravna z njim kot od-

DOBRO manufakturno **BLAGO**
kupite po najnižjih cenah pri

M. E. ŠEPEC
Maribor Grajski trg 2 1239

ličnjakom. Pisala mu je lastnoročno pismo, v katerem je obžalovala prizadete mu krivice, povabila ga je na svoj dvor in mu ponudila 2000 zlatnikov za pokritje potnih stroškov.

Kraljica se je razjokala, ko je stopil pred njo Kolumb 17. decembra 1500 v mestu Granada. Ko je zagledal odkritelja kraljico, katero je oboževal, v solzah, se ni mogel premagati. Zgrudil se je na kolena in ni mogel dolgo spre govoriti niti besede. Kraljevi par ga je dvignil s tal in ko je poslušal kratko opravičilo, sta izjavila kralj in kraljica, da je Bobadilla odstavljen zaradi prekoračenja poverjene mu oblasti. — Obljubila sta Kolumbu, da mu bosta vrnila prejšnje pravice ter časti in sta ga obdržala na dvoru, kjer je bil deležen pri vsaki priliki visokih odlikovanj.

Kolumbove nadaljne vožnje, ponovna ponižanja in smrt.

Še enkrat se je podal Kolumb v novi svet. Ovando, novi upravitelj odkritih pokrajin, mu je zabranil izkrcanje v luki San Domingo, upirajoč se na tozadevna tajna povelja kralja Ferdinanda. Po triletni vožnji po morjih, ko je odkrival med nepopisnimi nevarnostmi vedno nova ozemlja, se je vrnil nazaj v Španijo, da bi zvedel, kako in zakaj je zgubil kraljevo naklonjenost. Izabela, njegova zaščitnica in pokroviteljica, je bila med tem umrla.

Zadnje dneve je prebil veliki mož v neozdravljivi bolesi in ubožtvu. Njegov načrt: osvoboditi Jeruzalem in sv. grob, se je bil izjalovil za vedno.

Ko je prosil kralja, naj mu izplača dolžno plačo, ni prejel niti odgovora.

Veliki odkritelj je zbolel, ko je klical zaman na pomoč kraljevo pravičnost. Dne 19. maja je napravil oporoko, dne 21. maja je umrl, oblečen v redovno obleko tretjega reda sv. Frančiška, s pobožnostjo pravega kristjana, pogled uprt na križ, odpuščajoč sovražnikom in nevošljivcem, tudi — kralju, ki je pustil, da je junak trpel pomanjkanje in se niti zmenil ni za Kolumbovo najbolj iskreno hrepenenje: osvoboditev Jeruzalema in svetega groba. Ob smrtni uri sta bila pri Kolumbu njegov sin in en frančiškan. Frančiškani, ki so mu bili zvesto ob strani v njegovih skrbeh ter bedi, so spremili njegovo truplo k zadnjemu počitku.

Ferdinand je pustil postaviti odkritelju spomenik z napisom: »Za Kastilijo je odkril novi svet.«

Kralj Ferdinand je bil sicer dober politik in slaven vladar, a mnogo je grešil zadnja leta nad velikim Kolumbom.

Prepir za Kolumbov grob.

Kakor so se nekoč dolgo časa prepirali zgodovinarji o rojstnem mestu Kolumba, tako danes nikdo prav ne zna, kje je njegov grob. Gotovo je, da je bilo njegovo truplo prvotno položeno k večnemu počitku v frančiškanskem samo-

stanu v Valladolidu. Od tamkaj so prenesli ostanke leta 1513 v špansko mesto Sevilla v tamošnji kartuzijski samostan, pozneje pa, krog leta 1537, v Ameriko na otok Haiti v San Domingo, kjer so jih shranili v tamošnji cerkvi v bližini glavnega oltarja. Ko je prešel otok Haiti med francosko revolucijo na Francijo, so hoteli rešiti Španci ostanke velikega odkritelja. Dvignili so med slovesnostmi blizu glavnega oltarja najdene kosti in so jih prenesli v krasno cerkev v Habani dne 19. januarja 1796. Vse je bilo prepričano, da so ti ostanki pristni, dokler niso odkrili 10. septembra 1877 v katedrali v San Domingo svinčeno krsto s kostmi in je bil znotraj ter zunaj napis z imenom Krištofa Kolumba. Kje so pravi ostanki? To je še danes pereče vprašanje, ki je jabelko prepira. — Tako je končal mož, ki je odprl Ocean in odkril novi svet — Ameriko.

*

Boljševiki zopet preganjajo duhovnike.

Skrajno neprijeten je postal ruskim sovjetom protest, ki so ga pred nekaj meseci dvignile vse krščanske veroizpovedi proti divjemu preganjanju ruskih cerkva od strani komunističnih organov. Izdali so v svet proglašene, v katerih so zatrjevali svojo nedolžnost, češ, da se preganjanja ne vrše v takem obsegu, kakor se govori, in dalje, da tisti duhovniki, ki so bili umorjeni, so bili le zato, ker so uganjali protidržavno propagando. Prali so se sovjeti, a oprali se niso.

Bil je nekaj časa mir, oziroma vsaj slišalo se ni o kakih večjih pogromih proti cerkvi. A sovraštvo proti tej ustanovi komunistom ni dalo miru in pričeli so znova. Da bi pa svet ne mogel ponovno dvigniti glasu proti njih grozovitostim, so svoje delo započeli pod krinko zakonitosti. Proglasili so, da je prepovedano in sicer strogo prepovedano, držati pri sebi količkaj večjo množino kovanega denarja in ga ne oddati takoj v promet. Pod zaščito tega zakona so se pričela nova krvava divjanja.

Vedeli pač so, da bodo največ kovanega drobca našli pri cerkvah, oziroma duhovnikih. To je povsem naravno, kajti malokje se pri cerkvenih darovanjih mečejo v puščico veliki bankovci; še veliko manj se to lahko pričakuje od ubožnega ruskega seljaka. In tako se je čeka, ruska tajna policija, vrgla pred vsem na cerkve in na stotine ruskih duhovnikov je že aretiranih, in koliko je izmed teh umorjenih, se lahko sklepa iz tega, da nad tistim, pri katerem najdejo srebra v celokupni vrednosti 100 rubljev, je izvršena smrtna kazen isto noč, ko je bil aretiran. Najmanjša zaporna kazen je pa od treh do osmih let.

Da vržejo pesek v oči javnosti, delajo tupatam preiskave tudi pri civilnem prebivalstvu, a v glavnem velja preganjanje cerkvi in duhovščini. Kakor govore poročila, je obsojenih na smrt na teden od 80 do 100 duhovnikov.

NOVICE

Hvala za opičjo družbo! »Delavska Politika« bi nas rada videla v družbi opičjih potomcev, v kateri nam kajpada odkazuje mesto drugovrstnih, manjvrednih in izrojencev. »Delavska Politika« je torej za socialiste pridržala mesto pristnih in polnovrednih opičjih potomcev. Mi socialističnemu glasilu sporočamo: V družbo opičjih potomcev ne gremo! Le obdržite vsa mesta za sebe in za tiste, ki verujejo v socialistični katekizem. Naš katekizem uči, da je človek od Boga vstvarjen ter da je otrok božji. Socialni demokratje — mislimo njihove voditelje, ne pa priproste pristaše, ki dostikrat niti ne vedo, kako so prišli v to družbo — ne verujejo v Boga ne v dušo ne v posmrtno življenje. Za nje je človek samo materija (tvar) in vse njegovo življenje se konča s smrtjo. Takšnemu človeku ni Bog ustvarnik, marveč opiča je njegov prednik. Tako stoji v socialističnem katekizmu. Takšen katekizem imajo tudi boljšeвики. Poslednji očitajo socializem, da niso pravi izvrševalci materialističnega katekizma. Če bi se torej postavilo vprašanje, komu izmed izvrševalcev materialističnega katekizma gre prvenstvo čistokrvnosti in polnovrednosti med opičjim potomstvom, bi boljšeвики to prvenstvo pridržali za sebe, socialistom pa bi očitali, da so se izpridili in izrodili. S tem pa »Delavska Politika« naj brž tudi ne bo zadovoljna.

Socialna demokracija in nemškutarija. Socialni demokratje z besedami povdarjajo, da niso nacionalisti (narodnjaki), marveč internacionalisti (pristaši mednarodnostnega prepričanja). Dejansko pa so povsod na strani močnejšega naroda, kateremu naj slabjši narod služi kot sredstvo. Nepozabljeno je, kako je socialna demokracija v nekdanji Avstriji v Mariboru in drugod podpirala in širila nemškutarijo. Ob glasovanju za plebiscit na Koroškem se je isto zgodilo. Delavci pod vodstvom socialne demokracije so, tako koroški socialni demokratje sami s ponosom povdarjajo, odločili plebiscit v prilog Avstrije. Socialni demokratje smatrajo ravno tako kakor nemške meščanske stranke in kakor Heimwehr to glasovanje kot glasovanje za nemštvo. To je nanovo naglasil socialdemokratski voditelj na Koroškem poslanec Lukas, ki je predsednik koroškega deželnega zbora. Na svečanostni seji tega zbora v petek, 10. oktobra, ob desetletnici plebiscita, je imel govor, v katerem je med drugim rekel: »Izid plebiscita je bil izraz pripadnosti nemški kulturi in jezikovni skupnosti.« — Torej bi koroški Slovenci po mnenju socialdemokratskega voditelja morali sprejeti nemško jezikovno skupnost, to se pravi, postati bi morali Nemci ali boljše rečeno: nemškutarji. Ali niso socialni demokratje ravno takšni nemški zagrizenci in nestrpneži kakor meščanske stranke s Heimwehrom vred?

Katerega smo vsi poznali, ni več med nami. Jakob Nedeljko, dolgoletni cerkovnik mariborske bazilike Matere milosti, nas je zapustil v noči od petka na soboto. Blagopokojni je bil rojen 1. maja 1859 v Senarski pri Sv. Trojici v Slov. gor. Zgodaj se je posvetil službi cerkve in je bil pri pozidavi mariborske bazilike desna roka pok. p. Kalista. V novi cerkvi je vršil z vne-mo službo cerkovnika na občo zadovoljnost duhovščine ter vernikov. Poznan ter obče priljubljen in spoštovan ni bil le v Mariboru in v svojem rojstnem kraju, ampak njegovo ljudomilost, postrežljivost in strogi red ter snago v hiši božji so raznesli številni romarji Matere milosti daleč po mili slovenski domovini. Za dolgoletno zvesto cerkveno službovanje ga je odlikoval papež pred leti s posebnim redom. Svojo službo je opravljal z vso vne-mo do zadnjega in mu bo gorečnost, požrtvovalnost in darežljivost za hišo božjo gotovo obilno poplačana od Onega, kateremu je bil zvest služabnik malodane celo svoje življenje. Blagopokojnemu Jakobu, katerega smo vsi dobro poznali, a ga žalibog ni več med nami, ostani ohranjen od strani duhovščine in vernikov hvaležen spomin. Slovenija pa ga naj ohrani v častnem spominu, da je preminul z Nedeljkom zvest in navdušen Slovenec, kateremu se je odločno poznalo v težavnih časih, da je neustrašen sin Slovenskih goric! Počivaj mirno, blaga slovenska duša, in na svidenje!

Slovesna otvoritev mostu pri Zgor-njem Dupleku. Ker so dela pri zgradbi velikega mostu čez Dravo pri Zgor-njem Dupleku tako napredovala, da bo most gotov še tekom 10 dni, je okrajni cestni odbor mariborski skupno s pripravljalnimi odbori v Dupleku določil kot dan otvoritve in blagoslovitve mostu nedeljo dne 26. oktobra 1930. Sporazumno s pripravljalnimi odbori za slavnostno otvoritev se je določil naslednji spored: 1. Ob desetih predpoldne pozdrav gostov na desnem bregu Drave po predsedniku pripravljalnega odbora g. Janku Kostajnsku. 2. Nato sv. maša na mostu in blagoslovitev istega po presv. škofu g. dr. Ivanu Tomažiču. 3. Govor g. škofa. 4. Zgodovina o zgradbi mostu, govori načelnik okrajnega cestnega odbora g. Franjo Žebot. 5. Otvoritev mostu po zastopniku kr. vlade. 6. Pozdravni govor. 7. Po oficijelni slavnosti, pri kateri sodeluje godba in pevski zbori ter gasilska društva, velika narodna slavnost na travniku tik mostu. Iz Maribora bodo ta dan od 8. ure zjutraj za

stalno vozili mestni avtobusi in sicer z Glavnega trga (ob državnem mostu) do Dupleka in nazaj. Opozarjamo pa cenj. občinstvo, da se naj posluži takoj prvih avtobusov od osmih naprej, da ne bo gnječe na vozovih. Vožnja stane le samo 8 Din. Opozarjamo, da bo cenj. udeležencem za okrepčila v dovoljni meri preskrbljeno. Otvoritev in blagoslovitev se vrši ob vsakem vremenu. Ker je z dograditvijo tega važnega prehoda čez Dravo v sredini črte med Mariborom in Ptujem izpolnjena dolgoletna želja prebivalstva mariborskega in ptujskega okraja, vabimo k tej pomembni slavnosti prebivalstvo iz vseh občin mariborskega in ptujskega okraja.

Nov član vrhovnega zakonodavnega sveta. Ministrski predsednik general Živkovič je imenoval profesorja Ivana Vesenjaka za člana vrhovnega zakonodavnega sveta.

Župnijo Kozje je dobil tamočnji provizor vl. g. Viktor Lunder in bil inštaliran dne 1. oktobra 1930.

Smrtna nesreča odličnega moža. V četrtek dne 9. oktobra je razkladal sode z voza pri bratu vlč. g. župniku A. Tkavcu pri Št. Petru pri Mariboru 45-letni posestnik Jurij Tkavec iz Videža pri Laporju. Hotel je poln sod vina zadržati. Ko je videl, da je preslab, je odskočil, a ga je sod zadel v desno sence. Udarec je bil tako silovit, da je bil dobri mož pri priči mrtev. Blagopokojni zapušča ženo in 6 otrok. Bil je miroljuben, obče spoštovan in več let župan domače občine. Vrlemu možu, katerega je iztrgala družini ter sosedom mnogo prezgodaj kruta nesreča, ostani ohranjen časten ter hvaležen spomin, žalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

Maščevanje ali kaj? Od Sv. Marjete pri Ptuju smo prejeli: Plohl Franc iz Prvencev pri Sv. Marjeti se je mudil na polju in je nekdo nanj dvakrat ustrelil. En strel ga je zadel v nogo, drugi v glavo od zadaj. Obstreljeni bo v ptujski bolnici ozdravil in sumi, da gre za maščevanje.

Iz vozečega potniškega vlaka, ki vozi proti Ljubljani, so morali stopiti v pondeljek zvečer potniki, ki so izstopili na slivniškem kolodvoru. Pri tem se je težko ponesrečila 19letna Olga Rojko, hčerka Antona in Marije Rojko iz Hotinje vasi št. 55. Nesrečnemu dekletu so morali odrezati v bolnici levo nogo.

Gospodarsko poslopje pogorelo. Z opeko krito gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Mastnaka v Ljubečnem pri Celju je pogorelo. Prizadeti ima ob

čutno škodo, ker je zavarovalnina malenkostna.

Povodenj v Savinjski dolini. Hudi nalivi v petek dne 10. oktobra so povzročili izreden porast Savinje in njenih pritokov. Savinja se je dvignila nad navadnim stanjem za 2½ m in preplavila Celje z okolico. Voda je udrila v mesto okoli pravoslavne cerkve ter na Dolgem polju. Takozvani »Otok«, kjer stoji gimnazija, je bil odrezan od mesta, istotako okoliška šola. — Nad Gornjimgradom in okolico se je utrgal oblak, ki je povzročil strahovit naliv in neurje. Povodenj je napravila po celi Savinjski dolini ogromno škodo, ker je valovje odneslo veliko lesa, sadja ter preplavilo vrtove in oblatilo njive ter travnike.

Kako kradejo. Inž. Tadeus Perkitny je objavil v nekem poljskem listu zanimivo razpravo o tem, kako se na svetu krade. Mož je prepotoval skoraj ves svet in zanimal se je, kako tatovi pri poedinih narodih kradejo. Če pusti človek v indijski džungli hišo na stežaj odprto, kakor je navada, najde vse v nji nedotaknjeno, čeprav se vrne šele čez mesec dni. Če stori to med črnci Suahela, ki so deloma že civilizirani na evropski način, ne bo našel čez mesec dni zrcala na steni ali noža na mizi. Utegne se mu tudi pripetiti, da mu puste zamorci prazno steklenico, v kateri je imel pripravljeno pivo za žejo. Če pozabimo zakleniti stanovanje kje na Švedskem ali Norveškem, izgine morda v enem mesecu denar, ležeč na mizi. Če pusti človek odprto stanovanje v Franciji, najde čez teden dni — prazno celo oklopno blagajno. Na Špankem mu izgine že v treh dneh ura in druge manjše stvari poleg posode, na Čehoslovaškem najde že drugi dan gole stene, pa tudi polomljeno pohištvo, na Poljskem pa najde že čez eno uro vse stanovanje prebrskano in polomljeno vse, kar se da zlomiti. — Res je, da se krade povsod in vse, toda tatovi ne poslujejo povsod enako. Samo divji narodi tatvin ne poznajo. Američan se enkrat v življenju temeljito pripravi na roparski napad, opleni vagon z dolarji in živi potem pošteno do smrti. Francoz vlomi enkrat v petih letih v blagajno in ukrade toliko denarja, da je preskrbljen do prihodnjega vloma. Španec napade trgovca na samotnem kraju, potem pa hodi ponosno in samozavestno, kakor da se ni nič zgodilo. Da bi si pa žene kradle dan za dnevom perilo, ki se suši, da bi si sosedje kradli kokoši iz kurnikov, da bi otroci lomili veje z jablan in da bi ne bilo varno nič, kar ni na debeli verigi, to je — poljska lastnost.

Blagoslov božji. V francoskem mestu Lyon živi meščan Anton Gulliard, ki je sedaj v 88. letu. Ima 11 sinov in ravno toliko hčera. Ako so zbrani okrog mize vsi njegovi otroci in vnuki, rabi ravno 100 stolov.

Zopet smrtni skok iz letala. Brezposelni šofer iz Hamburga si je izbral prostovoljno čudno smrt: skočil je iz potniškega letala na črti Hamburg—Frankfurt. Mož je obležal pri priči mrtev. To je drugi slučaj, da si je izvolil človek za smrt skok iz zračne višine v

globino na trdo zemljo. Pred nekaj meseci je vzbudil občo pozornost enak samomor žene nemškega ritmojstra Amlingerja, ki je iz žalosti nad izgubo moža pri preizkušanju aeroplana v Moskvi, skočila iz potniškega letala iz višine 2000 m. Je še znan tretji slučaj, ki pa ni dokazan kot samomor. Gre namreč za skrivnostno smrt belgijskega bankirja Löwensteina. Belgijski bogataš je padel iz letala v morje med Francijo ter Anglijo.

Napad v zračni višini. Odkar so začeli uporabljati letala za prevoz denarja in drugih dragocenosti, so predstavili že tudi zločinci svoj delokrog — v zračne višine. Veletvrdka v St. Louis je izročila dolgoletnemu ter zanesljivemu pilotu 600.000 dolarjev v bankovcih z naročilom, da jih prepelje po zraku na naslov banke v Čikagi. Ko je bil aeroplan v višini 700 m, je slišal letalec King za svojim hrbtom glas, ki mu je voščil dobro jutro. Na začudeno vprašanje, odkod da se je vzel potnik, je izjavil neznanec, da je to njegova tajnost. Naenkrat je čutil pilot na senču cev orožja s pozivom, naj takoj izroči denar. Letalec se ni hotel pokoriti in je grozil, da bo takoj pristal. Bandit je odgovoril, da je tudi on pilot. Napadenemu ni preostalo drugega, kakor da se je spustil na samotni travnik. Takoj po pristanku mu je zločinec odvzel denar. Ko je obvestil ropari o zločinu čikaško policijo, so ga zagrabili radi poneverbe in obsodili na večletno ječo. Rešil je nedolžnega detektiv, ki je izsledil pravega lopova in ga predal roki pravice.

Sukno brez gub. Po poročilih angleškega časopisja se je posrečil dijaku predilnega zavoda v Bradfordu izum sukna, ki pri zmučkanju ne zapusti nobenih gub. Kako in s kakimi pripomočki je bilo to sukno izdelano, je še za enkrat tajnost iznajditelja. Angleški predilni strokovnjaki si obetajo od najnovejšega izuma dalekosežne gospodarske koristi ter prednosti, ker bo odslej mogoče razpošiljati gotove obleke v velikih balah, ne da bi se zmučkale in se pokvarile z gubami.

Sam zlodej v ženski osebi. Pred poroto v Königsgrätzu na Češkem so obsodili na smrt na večalih 30letno Jero Bittner iz Plajnic radi trikratnega umora. Njena pomagača, krojaški pomočnik Fisiera in posestniški sin Lihy sta prejela dolgoletno ječo. Jera je poročila že s 16. letom 52letnega trgovca Jožefa Bittner. Kmalu se je navolila starega moža in na njeno prigovarjanje jej je preskrbel ljuček Lihy arzenik (mišnico), katero jej je prinesel njen drugi ljubimec, komaj 17letni Fisiera. Žena je natrosila možu strupa ob priliki slavnostne pojedine. Bittner je umrl v pričo gostov in so bili vsi prepričani, da ga je vzela naravna smrt. Vdova se je preselila k ljubčku in je nagovorila tega k umoru lastnega očeta, ker je ta znal za zločin nad trgovcem. Sin Lihy je napadel skupno z nekim potepuhom julija leta 1926 očeta in oba lopova sta ga obesila, da je izgledalo, kakor bi bil izvršil samoumor. Potepuha Antona Cappa je Jera kot pomagača ter somišljenika upijanila,

ga zavlekla v parmo in jo užgala, da je Capp živ zgorel. Mladi Fisiera je pri povedoval o teh strašnih zločinih svoji nevesti in mlado deklo si je vzelo radi groze življenje.

40 milijonov Angležev. Statistični urad v Londonu je pravkar zaposlen s pripravami za ljudsko štetje, ki se bo vršilo na Angleškem v nedeljo dne 26. aprila 1931. Zadnje ljudsko štetje je bilo tudi na nedeljo leta 1921. Urad je izbral za štetje radi tega mesec april, ker je baš v tem mesecu najmanj oseb odsotnih iz domovine. Leta 1921 so našteali 37.887.000 Angležev. V teh letih pa se je dvignilo število prebivalstva na 40 milijonov.

Roparski napad v Buenos Aires v Argentini v Južni Ameriki. Pet banditov je ustavilo te dni avtomobil državnih vodnih podjetij v Palermoparku v Buenos Aires. Ko so se uradniki zoperstavljali, so otvorili banditi na avto ogenj. Eden uradnikov je bil ubit, dva pomožna uradnika in šofer pa ranjeni. Roparji so se polastili zavoja, v katerem je bilo 300.000 pesov. Ta napad je bila radi tega drzna znamenitost, ker so imeli 200 korakov proč rekruti — strelne vaje, kar pa ni prav nič plašilo ter motilo tolovajev.

Mesto slepcev. V pustem vzhodnem delu Turčije je mesto, katerega prebivalci so po večini slepi. To je mesto Adlyaman, ki šteje 7000 prebivalcev in od teh vidi dobro samo 209, vsi drugi so pa popolnoma ali deloma slepi. Bivši turški sultani niso niti s prstom ganili, da bi olajšali tem nesrečnežem usodo. Celu očesne klinike ni imelo to mesto, čeprav je nad 5000 slepih prebivalcev v njem. Sestradani reveži obdelujejo malo rodovitno zemljo, da se za silo preživljajo. Moderna Turčija se je spomnila tudi teh nesrečnežev, toda sadovi njenega dela se bodo pokazali šele na bodočih pokolenjih. Vzrok splošne slepote je kronično vnetje očesne mrežnice, ki se podeduje od pokolenja do pokolenja.

Pijana opica. V majhnem mestu na Bavarskem je utekla iz cirkusa opica. Žival je bila izginila brez vsake sledi. Pozneje je postal pozoren neki trgovec na šum ter ropot, ki je prihajal iz njegovega skladišča. Ko je šel pogledat, je ravno še videl, kako je zapustila opica, kateri je bingljaj od vratu kos verige, skladišče skozi dimnik. Po skladišču je bilo vse narobe. Sod octa je bil odmašen ter prevrnjen. Največ zanimanja je pokazala žival za likerje. Iz 50 likernih steklenic je potegnila z zobmi zamaške in steklenke prevrnila, da je liker iztekel. Ne smemo pozabiti, da je opica tudi pošteno pila. Med najboljšimi drznimi skoki je utekla preganjalcem, dokler je ni premagal alkohol, da je obležala nezavestna.

Nasprotniki alkohola v starih časih. Znano je, da je prepovedal Mohamed svojim vernikom uživanje vina. Baš radi te prepovedi je bilo že v svetopisemskih časih cvetoče vinogradništvo v pokrajinah ob Sredozemskem morju pod arabsko vlado uničeno. Pa tudi v drugih kulturnih državah starega veka so obsojali brezmejno popivanje in prav posebno še pri mladini. V rimski

republiko (ne cesarstvu), ko so še strogo pazili na vzgojo ter čast, je bilo moškimi vino prepovedano pred 30. letom. V Atenah na Grškem v časih modrijana Solona (600 pr. Kr.) je bil višji državni uradnik obsojen na smrt, ker se je v pijanosti večkrat pregrešil zoper npravne predpise. Na Špartanskem je zaukazal zakonodajalec Lykurg (840 pr. Kr.), da so morali iztrebiti vinsko trto. Zločini v pijanosti so bili ostrejšje kaznovani kot pa v treznem stanju. Piktrakos, eden od 7 grških modrijanov, je odredil, da so bili kaznovani prestopki v pijanosti dvakrat bolj strogo.

Najdba po 300 letih. Časopis v Oslo je prinesel vest, da so našli ob Kitovem zalivu tri Holandce, ki so umrli pri prezimljenju od leta 1633 do 1637. Umrle Holandce so pokopali v krstah. Od trupel je ostalo le okostje in nekaj od krst. To poletje se je mudila holandska ekspedicija na Jan Mayen, kjer je postavila tamkaj pred 300 leti umrlim domačinom spomenik. Spomenik stoji ob severnem koncu Kitovega zaliva, grob so pa našli ob južnem delu zaliva proti Grönlandiji.

Boljševiki agitirajo na Japonskem. Celo japonsko javnost je presenetilo odkritje, ki ga je nedavno napravilo japonsko orožništvo. Dočim se je splošno sumilo, da so komunisti stalno na propagandi v vseh japonskih krogih, in da so prodrli celo tudi že v armado, vendar pa si niso mogli misliti, da se je komunistične kuge nalezal že celo generalni štab sam. Zato je razumljivo vznemirjenje, ki se je polastilo japonskih vojaških krogov ob novici, da je bilo aretiranih šest oseb, uslužbenih pri armadnem generalnem štabu, katerim se je dokazalo, da so v zvezi z Moskvo in so od tamkaj plačani, da razširjajo komunistično propagando po japonskih vojaških središčih. Kolkor se da povzeti iz pomanjkljivih vesti, ki so skozi cenzuro prodrle v javnost, je bil vodja te propagande neki Kanazawa, risar zemljevidov pri generalnem štabu. Proti njemu se glasi obdolžba, da je izdajal Moskvi vojaške tajnosti in da je na skrivaj razpečaval brošuro »Senki«, komunistično glasilo. Na svojem domu je tiskal tudi razne druge komunistične okrožnice. Za razpečavanje teh listin se je posluževal šestih mož, ki so bili tudi v službi generalnega štaba. Oblasti nadaljujejo z raziskavanjem. Tudi drugače je Japonska že neverjetno okužena od komunizma, tako da nekateri tukajšnji listi kar očitno stavijo vprašanja, ni li cela dežela že popolnoma v rdeči oblasti? Policija je izjavila, da stalno vodi obsežen lov za agitatorji, in znano je, da je že na tisoče voditeljev pod ključem, vendar pa so v sedanji gospodarski krizi in ob velikem brezdrlju prebivalstva tla tako ugodna za komunizem, da njega razširjanje ne more zajeziti še tako strogo preganjanje.

Dr. France Podkoritnik, bivši asistent na kirurški oddelku splošne bolnice v Mariboru, je odprl privatno prakso v Velenju. 1253

Želodčne bolečine, pritisk v črevesju, zapeka, gniloba v črevesu, žolčnat okus v ustih.

slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza izginejo često po večkratni uporabi »Franz Josefove« grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »Franz Josefovo« vodo toplo priporočati kot v te namene služeče zdravilo.

»Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Ne bojte se pranja! Perite s pravim terpeninovim milom **Gazela** in Vaš trud bo za polovico manjši!

*

o postanku in razpadu mest.

V zadnjem času prinaša ameriško dnevno časopisje debelo tiskane oglase s pozivom: »Mesto išče 50.000 prebivalcev.«

Vsebinsko tega poziva je treba vzeti dobesedno. Mesto, ki išče prebivalce, se imenuje Radburn in je oddaljeno od Newyorka 25 km. Pred enim letom so mu položili temeljni kamen in danes je novo mesto opremljeno z najnovejšimi iznajdbami tehnike. Radburn je mesto vrtov; saj zavzemajo 70% celotne površine parki ter vrtno naprave, nadaljnih 15% so vrtovi krog hiš in zidanih je le 15%. Mesto obstoji iz samih enodružinskih hiš, ima velik magistrat, 2 cerkvi, več šol, 2 gledališči, električno, vodovodno in plinarniško podjetje. Vse je gotovo, le prebivalci še manjkajo in te vabijo sedaj časopisni oglasi.

Imenovano mesto se nima zahvaliti za nastanek kakemu trenutnemu razpoloženju ameriškega milijarderja, ampak dejstvu: otrokom omogočiti v mestu, kjer bodo stanovali, popolnoma prosto gibanje. Ustanovljena je bila družba z glavnico 100 milijonov dolarjev in ta bo upeljala glede zidanja mest novo dobo. Doslej so se rodila mesta zgolj po naključju — v tem oziru bo odslej povsem drugače.

V Radburnu ni nobenih prometnih cest, samo poti med vrtovi, ki spajajo med seboj posamezne skupine hiš. — Ceste za promet so ob robu posameznih mestnih oddelkov in tako zgrajene, da bodo spajale med seboj dele mesta, ki še le bodo nastali v bližnji bodočnosti. Tudi trgovine se nahajajo ob teh obrobnihih cestah.

Stavbenik Aleksander M. Bing, zgraditelj mesta, hoče zvezati nasebino z mogočnim mostom preko Hudson reke z Newyorkom. Most bo omogočal, da bo vsakdo, ki bo zaposlen v Newyorku — tudi lahko stanoval v novem mestu. Bing upa, da bo naselil na ta način mesto tekom par mesecev.

Ta način ustvarjanja mest uporabljajo že davno v Kaliforniji. Špekulanti s stavbenimi prostori se polastijo tamkaj zemljišč, potegnejo meje mestu, zgradijo kanalizacijo, električne, vodovodne ter plinske naprave in določijo, kamor bodo prišle posamezne hiše. Nato začnejo vabiti ljudi in jim ponujati stavbene parcele. Radi boljše orientacije so pritrjene na različnih prostorih table, ki povedo, kje bodo stala javna poslopja, kakor: šole, cerk-

Samo 110 Din

gramofon iz belolakirane pločevine!

Samo 250 Din

enovrstna ročna harmonika 14x26 cm!

Samo 270 Din

gitaro z med. mehanizmom! (Več vrst v ceniku!)

Razpošilja 1004/8

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar. Zahtevajte takoj novi veliki ilustrirani cenik v več tisoč slikami, katerega dobite zastonj!

ve itd. Poiščejo še industrijalca, ki pozida tovarno in nekaj mesecev za tem oživi nova naselbina.

V deželi vseh nemogočnosti v — Ameriki se ne dvigajo iz tal le nova mesta, ampak tudi izginjajo ter propadajo že ustanovljena. Pred 2 leti so odkrili v zapadnem delu države Teksas znatne oljnate vrelce. Z ameriško brzino se je rodilo v bližini vrelcev velemesto Grub. V 6 mesecih je štel moderni Grub že 100.000 prebivalcev. Lepa dne so usahnili oljnati izvirkki in velemesto je bilo takorekoč čez noč — razljudeno. 100.000 ljudi se je razletelo na vse štiri vetrove, pustilo moderne hiše prazne in danes je pogled na mesto Grub naravnost strahoten. Po širokih mestnih ulicah ni videti niti enega človeka in po najbolj krasnih palačah gnezdijo ptiči.

Pa tudi po drugih prekomorskih pokrajinah prepuščajo mesta propasti. Mesto Canberra leži v Avstraliji. Pozidali so ga pred 17 leti. Upali so, da bo štelo kmalu 100.000 prebivalcev. Tozadveni upi se niso izpolnili, Canberra životari danes s komaj 7000 prebivalci.

Še pred svetovno vojno so namerali zgraditi Argentinci novo glavno mesto. Bili so uverjeni, da Buenos Aires nikakor ne odgovarja zahtevam novodobnega glavnega mesta. Rodilo se je 50 km od Buenos Aires mesto Plata. Po posebnem zakonu so morali vsi državni uradniki prebivati v Platí. Kljub vsemu prizadevanju se mesto ni moglo razviti. Buenos Aires je ostalo s tremi milijoni prebivalstva še nadalje glavno mesto in Plato zapuščajo ljudje od leta do leta.

Bogatini si lahko kupijo v Ameriki kar cela mesta. V državi Ohio je naprodaj mestece St. Blazey. 5000 prebivalcev je sklenilo, da prodajo mesto z vsem, kakor je in stoji onemu, ki bo ponudil največ. Za izkupiček hočejo pozidati mesto v kakem drugem kraju. Zahtevajo 7 milijonov dolarjev in so že v pogajanjih s čikaškim milijonarjem.

*

IZ ŽIVLJENJA SLOVITIH PLESALCEV NA VRVI.

Starka na vrvi.

Leta 1853 je bila v Parizu na Marsovem polju v višini 30 m napeta vrvi, po

kateri je tekala, plesala, klečala ter peljala otroški voziček 76letna Saqui. Celih 6 desetletij je bila imenovana v Evropi znamenita plesalka na vrvi. L. 1809 je nastopila v Parizu na vrvi v ulogi boginje duhovitosti, spodaj pod njo so prižigali umetni ogenj ter spuščali rakete. Bil je to slavnosten večer, katerega je priredil princ Borghese na čast Napoleonu. Ob tej priliki je bila Saqui stara 42 let in jo je dim umetnega ognja toliko omamil, da je padla z vrvi. Napoleon jo je zavil v pajčolan, katerega je iztrgal svoji sestri. Ta plesalka je bila pri Napoleonu v visokih časteh in je vedno nastopala pri njegovih slovesnostih. Pridobila si je z umetnostjo na vrvi lepo premoženje in je živela razsipno. Z razposojanjem težko prisluženega denarja in s špekulacijami je bila ob vse premoženje. Kot starka je bila radi pomanjkanja prisiljena, da se je podala zopet na vrvi. — Dosegla je izredno starost 90 let, ko je umrla, so hitro pozabili na njo.

Potomstvo starostne plesalke.

Potomci slovite Saqui so imeli veliko otrok in tako se je podedovala umetnost na vrvi na te le znane rodbine: Knie, Kolter, Weitzmann, Strohschneider, Ravels in Stey. Rodbina Knie ima danes švicarski narodni cirkus. Njen ustanovitelj je bil leta 1704 sin zdravnika iz nemškega mesta Erfurt in je tudi sam študiral zdravilstvo. Ušel je z neko cirkuško igralko. Ko je pa uvidel, da mu je ljubica nezvesta, jo je na tihem zapustil in osnoval drugo cirkuško skupino, ki se je pečala s proizvajanjem umetnosti na vrvi. Ker so tedaj divjale po južni Nemčiji in Bavarski Napoleonove vojne, se je umaknil Knie v mesto Bern, kjer se je zaljubil v hčerko premožnega meščana in bil tudi uslišan. Starši neveste so bili proti poroki s plesalcem po vrvi in so oddali neposlušno hčerko v samostan. Knie jo je odvedel iz samostana v moški preobleki in jo poročil. Udeležil se je pod Andrejem Hoferjem bojev Tirolcev proti Francozom in bitke narodov pri Leipzigu v Nemčiji, kjer je zatonila za vselej Napoleonova zmagoslavna zvezda. Umrl je leta 1850 in zapustil 3 sine in 6 vnukov. Eden od njegovih sinov Franc je imel 12 otrok in vsi so takorekoč vrasli na vrvi. In ko je bil Franc Knie star 76 let, je še plesal leta 1890 po vrvi. Ena njegovih hčera je poročila znanega vrvnega plesalca Blondina s pravim imenom Gravalet, ki je prekoračil prvi po vrvi siloviti vodopad Niagare v Ameriki in o čemur smo že obširno poročali v našem listu.

Blondinov sin je prevzel od očeta, da je hodil ter plesal po vrvi preko Niagare vodopada. Prosil je celo Waleškega princa, naj se pusti od njega ponesti preko vodopada, a princ ni tvegala te nevarnosti.

Nekaj iz zgodovine plesalcev na vrvi.

Že sv. Janez Krizostom omenja, da so nastopali za njegovih časov ljudje, ki so izvajali na vrveh vratolomne umetnosti. V srednjem veku slišimo o nastopih vrvnih plesalcev pri knežjih

ter kraljevskih slavnostih. V Londonu n. pr. je bila napeta vrv od vrha cerkve sv. Pavla navzdol. Na njej je nastopal plesalec z eno leseno nogo. Pritrdil si je na prsa deščico, ki je imela zarezo, v katero je šla vrv. Po trikrat na dan je zdrknil po vrvi na tla in je še oddal med drčanjem na zemljo dva strela iz pištole.

V Parizu je bila v srednjem veku na peta vrv od cerkve Notre dame do mosta sv. Mihaela. Na tej so nastopali plesalci prepevajoč in vrteč baklje.

Leta 1547 ob priliki kronanja Edvarda VI. v Londonu se je spustil plesalec po vrvi s cerkve sv. Pavla ravno pred kralja, ga počastil in že je bil zopet z bliskavico na vrvi.

V Parizu za vlade Ludvika XII. (leta 1489—1515) je bila razpeta vrv v višini 50 m med stolpom gradu in cerkvo. Na vrvi je proizvajal plesalec s tovarišem najbolj vratolomne skoke in druge spretnosti.

Leta 1800 je eden od plesalcev iz rodbine Ravels nastopal na vrvi v uniformi kavalerijskega oficirja in plesal s svojo ženo narodne plese.

Danes vidimo vrvne plesalce, ki nastopajo celo brez palice za ravnotežje in ki se upajo na 4 cm debelo vrv z — motornim kolesom.

Posebna panoga teh višinskih umetnikov so plesalci po žici, ki nastopajo v le nekaj meterski višini. Prvi plesalec na žici je znan iz dobe rimskega cesarja Carina (284 p. Kr.).

*

Največji mednarodni pustolovec.

Kot prvi mednarodni pustolovec velja v zgodovini grof Cagliostro. Vse je že bilo enkrat na svetu, kakor povdarja arabski modrijan, in tudi Cagliostro, ki je živel v drugi polovici 18. stoletja, je imel pred 100 leti prednika, kojega ime je le malo znano. Je to neki Fabricij, kojega življenje je zanimiv roman in katerega zgodovino hočemo poklicati čitateljem v spomin.

Iz Holandije v Rusijo.

Fabricij je bil sin častitljivega holandskega učenjaka in rojen v Amsterdamu leta 1648. Njegov oče je potoval, kar je bilo tedaj zelo drago, v Ameriko, da bi osebno spoznal novi svet. Leta 1664 je zapustil Ludvik Fabricij, gnan od sile po doživljajih, domovino in se je napotil v deželo, o kateri niso v Evropi prav nič znali, v Rusijo. Tukaj pričnejo doživljaji mladega moža. Bilo je ob času, ko je prosluli roparski poglavar Stenko Rasin, kojega ime še živi danes v nešteti narodnih pesmih, delal velike preglavice — moskovskemu carju Alekseju Mihajloviču. Na čelu močne kmečke vojske je korakal Rasin, katerega časti sovjetska Rusija kot narodnega junaka, proti Astrahanu. Dolgo je že namreč ogrožal pokrajine ob reki Wolgi in obalo Kaspiškega morja.

Fabricij je vstopil v carjevo armado, ki je šla proti puntarju. Po krvavi bitki med carskimi četami in dobro ob

oroženimi Rasinovimi bandami je padel Fabricij v ujetništvo pristašev roparskega poglavarja. Moral bi biti usmrčen, pa ga je rešil hlapec. Fabricij si je pustil od služabnika odrezati lasse, se je preoblekel v hlapca in se podal na pot z ladjo po Wolgi. V nekem mestu ob Wolgi je spoznal poljskega plemiča, ki je bil pri Rasinu nekak pribočnik (adjutant). Poljak je prigovarjal Fabriciju, naj se priključi Rasinovemu gibanju. Holandec se je pridružil spremstvu najbolj zagrizenega carjevega sovražnika in je igral veliko vlogo.

V Perziji.

Enkrat se je podal Fabricij na Rasinovo povelje na izlet v neko sosedno mesto. Med potjo je bil njegov čoln napaden od perzijskih roparjev. Mladí Holandec je bil ujet in prepeljan kot suženj v Baku, kjer je bil javno na trgu na prodaj. Neki kmet ga je kupil in ga vzel seboj na dom. Tukaj je spoznal Fabricij tri mlade poljske deklice, ki so bile tudi kupljene od kmeta kot sužinje. Zgodilo se je pač, da so se tri lepe Poljakinje zaljubile v čednega Holandca in kar vse tri so ga hotele poročiti. Zadovoljile bi se bile celo s tem, da bi postale po mohamedanski navadi žene v njegovem haremu. Fabriciju ženska usiljivost ni bila po godu in si je izprosil čas za premislek. Med tem se je oglasil pri kmetu Holandcev prijatelj, ki je ponudil gospodarju 400 zlatnikov odkupnine za znanca. Po dolgem barantanju je bila kupčija sklenjena.

Holandec je bil zopet prost in se je podal v Derbent, v perzijsko mesto, kjer je osnoval apoteko, zavod, katerega v Derbentu sploh niso poznali. Izdajal se je istočasno za zdravnika, akoravno se mu niti sanjalo ni o zdravniški vedi. Pustolovec je bil dovolj zvit, da je igral spretno najbolj izkušenega zdravnika.

Zopet v službi carja.

Med tem je bila prodrla v Derbent vest, da je zavzela carjeva vojska Astrahan, prestolno mesto upornika Stenka Rasina. Fabricij je hitel v Astrahan in je razumel se prikupiti poveljnikom carjeve armade, da so mu izplačali plačo, odkar ni več služil carju. V vsej časti se je vrnil v Moskvo, kjer je stopil osebno pri carju v službo. Car je obdaroval svojega svetovalca z bogatimi darovi in ga je vedno poviševal. Fabricij ni imel miru in je sklenil, da mora poiskati nove doživljaje.

Švedski diplomat.

Leta 1677 naletimo na holandskega pustolovca na Švedskem, pri kralju Karlu XI. Švedski kralj ga je poslal, ker si je znal v kratkem pridobiti zupanje, v važnih diplomatskih zadevah v Perzijo. Fabricij je imel povelje: napeljati trgovske stike med severnimi pokrajinami in Perzijo. Težko založena perzijska karavana se je podala preko Moskve na Švedsko. Med potjo je bila popolnoma izropana od Rusov. Kljub temu Karl XI. ni zgubil zaupanja v Fabricija. Holandec je po-

toval ponovno v Perzijo v spremstvu 70 mož. Perzijanski šah se je pustil natanko poučiti o razmerah na švedskem kraljevskem dvoru. Njegovo spoštovanje do kralja Švedov je skopnelo, ko je zvedel, da ima samo eno ženo. »To je najbolj čudno, kar sem čul v življenju«, je rekel Šah. Fabricij je ostal nekaj let na perzijskem dvoru. Posrečilo se mu je, da je pripeljal s svilnatimi predmeti založeno karavano iz Perzije v Štokholm na Švedskem.

Od Fabricija ustvarjene trgovske zveze med severom ter Perzijo je uničila vojna med Rusijo ter Švedsko leta 1700. Neumorni pustolovec Fabricij se je slednjič naselil v Štokholmu, kjer ga je zalotila smrt leta 1729.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Občinska trošarina in vinska zbirca duhovnikov ter mašno vino. Kr. banska uprava je pred meseci razposlala vsem občinam Dravske banovine okrožnico II. št. 15.159 z dne 30. maja 1930, glasom katere je oproščeno obdavčenja z občinsko trošarino vse vino, preje to pri zbirci, torej tudi mašno vino. Banska uprava pristavlja v svoji okrožnici, da velja omenjena oprostitev do preklica.

Odbor za oceno vin. V Mariboru so imenovani v komisijo za oceno vin: Peter Mijovič, za njegovega namestnika Cvetko Robič; za člane pa: Srečko Robič, Ivan Janžekovič in Alojz Šiker kot vinogradniki, dr. Julij Pfrimer in Franc Gnilšek kot vinska trgovca, dr. Vilko Marin kot zdravstveni strokovnjak; inž. Ivan Mohorčič, ravnatelj poljedelske ogledne in kontrolne postaje v Mariboru kot strokovni referent in Josip Zabavnik, vinarski nadzornik kot kontrolni organ na ozemlju vinološke postaje v Mariboru. Pred posebnim odposlancem ministrstva za polje

delstvo bodo člani strokovnega odbora za oceno vin zapriseženi. S tem so izvršene poslednje priprave za izvajanje novega zakona o vinu.

Doma je skrival denar naš sosed in kaj se mu je zgodilo? Tat je prišel ter mu je odnesel vseh 20.000 Din. Če bi pa denar naložil v Spodnještajerski posojilnici v Mariboru, pa bi mu ostalo 20.000 Din in še obresti! Pamet, pamet! Denar naložite v hranilnice! Pišite po položnice, da boste lahko tudi po pošti vlagali pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru.

Dovoljenje slajenja moštov. Kr. banska uprava v Ljubljani je z ozirom na to, da letošnji mošti ne bodo dosegli normalne sladkosti radi trajnega deževnega in hladnega vremena, dovolila slajenje moštov z rafiniranim sladkorjem do normalne sladkosti in sicer za sreze: Brežice, Krško, Novomesto, Celje, Šmarje, Konjice, Murska Sobota do 17%, Maribor levi breg, Ptuj, Dol. Lendava do 18%, Maribor desni breg in Ljutomer do 19%. To se mora tako razumeti, da oslajeni mošti ne smejo vsebovati večjo gradacijo kakor je zgoraj označena. Strogo je pa prepovedano slajenje mošta šmarnice ali moštov od drugih samorodnic (Klington, Izabela, Jork, Madeira itd.), kakor tudi mošta domačega grozdja, pomešanega z moštom teh samorodnic.

Novo sredstvo zoper rastlinske škodljivce »Garkon«. Glede tega nam poroča gospod Franc Vrečar, drevsničar v Vojniku, da ga je letos v poletju uporabljal na svojih obširnih drevesnicah poskusoma zoper razne rastlinske škodljivce. Trdi, da so bili uspehi najboljši in da je »Garkon« prekosil vsa sredstva, kar jih je dosedaj uporabljal. Proti listnim ušem je škropil v največji vročini v poletju z »Garkonom«; uši so bile popolnoma uničene, listje je pa ostalo popolnoma zdravo in nepoškodovano. Gospod Vrečar priporoča to sredstvo iz lastne skušnje kot najizrazitejše sredstvo za škropljenje sadnega in lepotičnega drevja in zelja proti bolhačem.

Novi bankovci s I. novembrom. S 1. novembrom bo predanih prometu za 40 milijonov dinarjev 10- in 100dinarskih novih novčanic, ki so bile natisnjene v tiskarni Narodne banke na Topčiderju.

★

Vprašanja in odgovori.

J. Bž. v Č.

Katero sredstvo zavaruje sadno drevje pred zajci?

Odgovor:

Vzemite polovico, 2 kg ugašenega apna in 2 kg ilovice. Tej zmesi dodajte ½ kg »Arbinola«, katerega ima edinole Kmetijska družba v Mariboru v zalogi. Te tri snovi dobro premešajte in namažite s to zmesjo drevesna debla, približno do 2 m višine. Ta preparat ne varuje samo drevja pred zajci in mrazom, ampak uniči tudi ves mrčes, ki se je za prezimovanje skrival pod drevesno skorjo. Poleg tega pa ima ta preparat še to prednost, da je popolnoma neškodljiv rasti drevja in da ne vsebuje nobenega strupa.

Fr. Kom. v F.

Moje vino ima duh po sodu. Prosim, svetujte mi ravnanje in sredstva, s katerimi bi mogel ta duh odpraviti.

Odgovor:

Ako ima vaše vino le lahek, malenkosten duh po sodu, odpravite ga popolnoma s tem, da vino pretočite v čiste, dobro žveplane sode in da ga na ta način zadostno prezračite. Ako pa ima vino močan duh po sodu in ako se že pri vonju samem občuti plesnoba, je za ta slučaj edina rešitev živaljsko oglje, oziroma eponit. V tem slučaju pa vam svetujemo, da se obrnete na »Kemijski laboratorij za industrijo, kmetijstvo in trgovino v Mariboru«, mu pošljete vzorec pokvarjenega vina in tako boste z malimi stroški odpravili duh po sodu in izboljšali vino.

Fe. C. v O.

V moji kleti so se na vseh stenah pojavile stenske glivice. Ali so te gli-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Še sta bila grofa Zrinjski in Frankopan na svobodi, ko se je začelo zasliševanje grofa Tatenbaha v Gradcu. Njegov javni obtožitelj je bil komorni zastopnik na Nižje-Avstrijskem dr. Mejerle, ki je trdil:

»Tatenbahova zveza z zarotniki je bila naperjena zoper cesarja, ker je Tatenbah obljubil grofu Zrinjskemu, da mu pomaga v dejanju in besedah, ker je vedel za zaroto Zrinjskega in se je meseca januarja 1670 izrazil, da se bo spomladi nekaj zgodilo, torej tudi na njega odpade del krivde. Tozadevni pismi grofa Zrinjskega je skrival in sežgal; hrvatskega bana je v gradu Rače sprejel svečano ter ga slavil kot nepremagljivega vojskovodjo in mu celo prepil kakor cesarju; svaril je Zrinjskega pred ojačenjem čet s pristavkom, da bi prišel sam, a se boji izdaje svojih lastnih ljudi; v istem času pa se je tudi ponujal gro-

43

fu Brennerju, da bo vse poizvedel po konjušniku Rudolfiju in je vsled tega odpotoval.«

Grof Tatenbah se je zagovarjal izpočetka zelo previdno. Kmalu pa je, kakor ni bilo spričo njegovega omahljivega značaja drugače pričakovati, vse priznal ter je zaprosil cesarjeve milosti, milosti, katero je v istem času skušal izprostiti za njega tudi p. Emerik.

Grofa Tatenbaha je nadzoroval v ječi grajski stražmojster Jurij Vamprecht, ki je bil sedaj v službi grajskega stotnika grofa Brennerja. Imel je strog ukaz, da mora gledati na to, da ne pride grof Tatenbah z nikomur v dotiko ter tudi nikomur ne pošlje nobenega pisma. Če se tega strogega ukaza ne bi vestno držal, zgubi takoj službo in povrh ga še zadene stroga kazen.

Grof Tatenbah je občutil vso težo ječe. Prej navajen se gibati svobodno, uživati veselje, ukazovati ter se dati častiti, je bil sedaj v ozki, malo prijazni celici. Počasno so tekli dnevi in ničesar ni zvedel, kaj se godi zunaj, ali se kaj dela za njegovo rešitev, kaj je ukrenila njegova soproga, katero je prej tako bridko žalil.

Zdaj mu je stopilo vse pred oči, kako lahko mišljeno je ravnal z njo, kako ji je ranil srce s svojim obnašanjem, s kako nevhvaležnostjo ji je

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

vice škodljive in kako bi jih mógel uničiti?

Odgovor:

Stenske glivice v vinski kleti niso nikakor škodljive, nasprotno celo prav koristne. Te glivice uravnavajo s svojo življensko silo temperaturo in vsebino vlage zraka v kleti. Res je sicer, da pod gotovimi okolnostmi ne vplivajo dobro na vrenje vina, radi česar jih pa ni treba uničevati, ker je ta škoda, katero te glivice ob času vrenja pri vinu napravijo, tako malenkostna nasproti njih veliki koristi, da pač ne pride v poštev. Glivice lahko odpravite s tem, da pobelitate stene z beležem (ugašeno apno) in jih namažete s 5% maznim milom.

G. R. v P.

Ali shranjevanje poljskih sadežev, kakor repe, zelja in krompirja v vinski kleti resnično škoduje vinu?

Odgovor:

Kisla repa in kislo zelje ne smeta nikdar biti v vinski kleti! V sodih, oz. bačvah, kjer je vložena repa in zelje za kisanje, se stalno poraja vrenje octove kisline in te posode so vsled tega leglo in gnezdo bakterijev octove kisline. Ti bakteriji se z največjo lahkoto razširijo po celi kleti in le slučaj je, ako ne prodrejo tudi v sode, napolnjene z vinom. Kakor hitro pa pridejo ti bakteriji v dotiko z vinom, se razmnožijo z mrzlično hitrostjo vsled na novo pridobljene hrane in vino postane vsled tega cikasto. Tudi ocet sam in posoda od octa naj se ne shranjujejo v vinski kleti.

J. K. v O.

Ugleden vinski trgovec mi je namesto parafiranja sodov priporočal uporabo »Sodolima«. Prosim, poročajte mi, kakšno sredstvo je »Sodolim« in ako ima v resnici prednost pred parafinom?

Odgovor:

»Sodolim« je najnovejše sredstvo za konserviranje sodov in je rumenkasto rujave barve. »Sodolim« se pri uporabi

razgreje do 140° C in se vlije v popolnoma suh sod. Nato se sod začepi in preobrača na vse strani tako dolgo, dokler se vlita masa enakomerno ne razlije po celem sodu. Potem se sod odčepi in preostala snov »Sodolima« izlije iz sode. Odliti »Sodolim« se na hladnem zopet zgosti in se lahko uporablja še nadalje. — »Sodolim« ima prednost, da v sodih ne pušča nobenega duha po petroleju, katerega pač parafin vedno pušča. »Sodolim« se čvrsto spaja z dogami, prodre v lesne pore in se nikdar ne obletuje, kar se redno dogaja pri parafinu. »Sodolim« ima v stalni zalogi Kmetijska družba v Mariboru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 11. oktobra so pripeljali špeharji na 41 vozeh 101 komadov zaklanih svinj, 16 voz krompirja, 3 čebule, 17 zelja in 2 sena. Svinjsko meso je bilo po 15—28 Din, špeh 18—24, krompir 0.75—1.50, čebula 2—2.25, zelje 0.75—1, seno 70—80, pšenica 2—2.25, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 2, ajda 1.50, proso 2.50, fižol 2—2.50, grah 6—8. Kostanj surovi 2—2.50, pečeni 6—8. Kokoš 30—45, piščanci 25—75, raca 30—55, gos 65—75, puran 45—85. Česen 18, kislo zelje 4, kisla repa 2, gobe 1—3, jabolka 3—6, hruške 6—10, breskve 12, grozdje 6—10, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 32—36, jajca 1.20—1.75, med 15—18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 10. oktobra se je pripeljalo 102 prašičev in 1 ovco. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 80—100 Din, 7—9 tednov stari 150—200 Din, 3—4 mesece stari 250—300 Din, 5—7 mesecev stari 400—450 Din, 8—10 mesecev stari 550—650 Din, 1 leto stari 900—1000 Din, 1 kg žive teže 10—13 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Koza 175 Din. Prodalo se je 45 komadov.

Opozorilo, da prodaja radi prezidave zimsko blago za lastno in vse drugo za znižano ceno Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 16. 1266

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

NAŠA DRUŠTVA

Sv. Bolfenk pri Središču. Katoliško prosv. društvo vprizori v nedeljo dne 19. oktobra ob treh popoldne v narodni šoli igro »Mlinar in njegova hči«. Precej ganljivi prizori, vzeti iz vsakdanjega življenja polnoletnih ljudi vas bodo razvedrili. Zeleti bi bilo, da se na povabilo igralcev in režiserja g. Franca Orešnika odzovete vsi, da vidite prosvetno požrtvovalnost ob tolikem gospodarskem delu. Zato v nedeljo dne 19. oktobra vsi, mladi in stari, na svidenje v bolfenski šoli. Bog živi!

Knjige.

Stojtel Ta letak smo priložili pred kratkim »Slovenskemu Gospodarju«. Ali ga še imate? Ali ste že naročili po ceni knjige na mesečno odplačilo? S 1. decembrom se začne vplačevanje. Da se vse potrebno uredi, odločite se čimprej! Ako pa bi kdo ne dobil tega letaka, pa misli naročiti knjige, naj piše ponj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

50 — 50 — 50 — 50 — štiri skupine knjig: I. skupina 10 knjig 50 Din — II. skupina 10 knjig 50 Din — III. skupina 4 knjige 50 Din — IV. skupina 4 knjige 50 Din. Danes oglas, čitajte!

Sejem! Pol zastoj, pol za denar — tako prodaja Tiskarna sv. Cirila knjige za to zimo. Berite današnji oglas!

DOPISL

Dortmund-Eving, Nemčija. Srebrno poroko sta obhajala v Dortmund-Eving v soboto dne 4. oktobra rudar Franc Veternik in njegova soproga Jožefa rojena Melanšek, doma iz Šoštanja. Zjutraj pri sv. maši so z žlahto prejeli sv. zakramente. Na tujem niso pozabili svoje vere, pa tudi ne da so Slovenci. Popoldne pri zabavi je tukajšnji moški zbor »Cecilija« zapel več pesmi njima na čast. Mi pa smo zapeli svoje stare pesmi kakor »Lepa naša domovina« in druge. — Naše narodno življenje še tukaj ni ugašeno. Imamo svoje družbo, vsak mesec pojemo v cerkvi litanije,

Vsak mesec

Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 5

vračal njeno ljubezen, ki je bila pripravljena zanj žrtvovati vse.

Kaj pa je z njegovimi zavezniki? Kakšna usoda jih je zadela? Ali so na svobodi, ali so tudi zaprti, ali so kaj podvzeli, da ga rešijo?

Vse to je mučilo grofa Tatenbaha, ki je bil nestrpen ter skušal na vsak način zvedeti, kakšen je njegov položaj. Dobil je od Jurija Vamprehta, kateremu je šla usoda nesrečnega grofa k srcu, papir, da je mogel pisati. Napisal je pismo svoji soprogi, v to pismo pa je vložil še drugo za svojega prijatelja. Čakal je ugodne prilike, da izroči ti pismi kaki zanesljivi osebi. Upal je, da bo na ta način pospešil svojo rešitev.

Ponudila se mu je taka prilika, a ravno to je bilo zanj pogubonosno.

* * *

Nađ Schlossbergom se je vlačila siva megla in črna noč je razprostrla svoja temna krila pred celico, v kateri je sedel grof Tatenbah pri slabo brleči luči. Od severa sem je pihal po Murski dolini oster veter, da je žvižgalo skoz odprtine močne trdnjave na Schlossbergu.

V tej noči se je plazila v temi na zapadni strani, tam, kjer se dviga strma skala proti

trdnjavi, neka temna postava vedno višje in višje. Nočni plezalec je zdaj dosegel previseči kamen ob zunanji strani trdnjave ter zagnal z veliko spretnostjo vrv do okna celice grofa Tatenbaha. Zagnal jo je tako, da se je vrv ovila okoli železnega droga in zdrknila na drugi strani naprej, katero je drzni plezalec vjel ter se tako dvignil višje in nazadnje se je oprijel z obema rokama možne železne mreže v oknu Tatenbahove celice.

Zdajci se je pogumni plezalec pojavil pred oknom Tatenbahove celice, iz katere je gledal nesrečni jetnik. Spoznal je takoj, da se mu je približal po tej nevarni poti nekdo, ki mu prinese poročilo od prijateljev, tolažbo, mogoče celo pomoč; morda je celo prišla prava ura, da pobegne.

Spoznal je takoj tega pogumnega moža, bil je namreč Rudolfi.

Grof Tatenbah odpre pozorno okno, katerega čuvaji iz neprevidnosti niso zaklenili.

»Rudolfi, ti mi prinašaš poročilo od mojih,« vzklikne ves razburjen ter nasloni glavo na mrežo, da bi bolje slišal sporočilo.

»Da, tako je, milostljivi gospod,« zašepeče Rudolfi, »prihajam iz Ogrskega, da vam sporočim pozdrave grofice Zrinjske in drugih ogrskih prijateljev.«

potem pa imamo zborovanje. Slovensko gledališče smo si že tudi uredili. — Brezdelnost in revščina je tudi pri nas velika. — Bog vas živi in našo lepo Jugoslavijo!

Regoznica. V petek dne 10. oktobra je za vedno zaprla utrujene oči in zadnjič sklenila oslabele roke daleč na okoli pod imenom »teta Liza« znana gdč. Elizabeta Arnuš iz Dornave. Prejšnja leta je v Kotmarivesi vzorno gospodinjila svojemu bratu Jankotu in z njim vred po plebiscitu za vselej zapustila prekrasno koroško zemljo. Že tam si je v večnem strahu pred nediscipliniranimi tolpani nakopala neozdravljivo bolezen, ki ji je zdaj tudi podlegla. Bila je izredno dobrega srca in imela občudovanja vredno usmiljenje do bolnikov. Na njenih rokah so izdahnili oče, dva brata in sestra Meta. Zdaj je šla pa tudi ona, da se jim pridruži onkraj groba. Bodi ji blag spomin!

Št. Peter pri Mariboru. Po naših vinskih goricah je postalo zopet veselo, saj se je pričela trgatav. Črički pojejo kar na vso moč, da nam spati res ni mogoče. Zato pa prešamo ter sode s sladkim vinskim moštom napolnujemo, da bomo tupatam prijatelje povabili, pa po pameti ga tudi sami bomo pili. — Pretečeni četrtek smo pokopali 85letno Črnko Marijo iz Metave. Naj v miru počiva! — Isti dan se je smrtno ponesrečil brat našega vlč. g. župnika Tkavc Jurij. Pri spravljanju vinskega mošta ga je zadel rob soda na čelu tako močno, da je v par minutah izdihnil. Zapušča ženo in sedem večinoma še nepreskrbljenih otrok. Pokopan je bil v soboto na pokopališču pri Materi božji na Gorci, kjer naj v miru počiva! — Na Ponkvi pa smo le bili, čeravno nam je vreme precej nagajalo. Ogleдали smo si Slomškov rojstni dom, cerkvico sv. Ožbolta, starodavni oreh, nakar smo prisostvovali pozni službi božji, pri kateri nas je posebno iznenadilo zares lepo cerkveno petje: Popoldanske prireditve so se Ponkavljeni v obilnem številu udeležili ter so tudi vse lepo pripravili, zakar smo jim dolžni veliko hvale!

Sv. Peter pri Mariboru. Pretečeni četrtek smo spremili k večnemu počitku telesne ostanke dobre in zgledne družbenice Marijine, nekdanje kmetice na lepem posestvu, pozneje prevžitkarice Marije Črnko iz Metave. Na sedmini je prednica Marijine družbe nabrala za afriške misijone 160 Din. Vsem darovalcem iskreni: Bog plačaj!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Možu dela čast in slava. Letos je obhajal gospod Roškar Ivan, minister v pokoju, doma pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah, 70letnico svojega rojstva. Z

vstrajno vnemo in neprekosljivo doslednostjo se je povspel s svojo prvotno ljudskošolsko izobrazbo tako daleč, da mu je zaupalo Njegovo Veličanstvo kralj vodstvo poljedelskega ministrstva potem, ko je že prej deloval v vseh gospodarskih ustanovah pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in kot deželni poslanec v Gradcu ter kot državni poslanec na Dunaju, konečno pa po preobratu v Beogradu. Radi svojega delovanja je bil ob izbruhu svetovne vojne več mesecev pod ključem z drugimi narodnimi mučeniki vred v Gradcu. Roškar Ivan je bil in je še danes pravi ljudski govornik. Vedno je bilo in je še sedaj njegovo geslo: Vse za kmeta! Njegovi govori so navdušili vsakega poslušalca za dobro stvar tako, da lahko smelo trdimo, da so Slovenske gorice tudi vsled njegove delavnosti zavedne in napredne tako, kakor malokatera pokrajina. V priznanje njegovih zaslug je imenovala tukajšnja Okrajna hranilnica Roškarja Ivana svojim častnim članom ter je poverila izvršitev spominke diplome gospodu profesorju Albertu Sirk. Ta diploma je razstavljena v izložbenem oknu tukajšnjega trgovca Antona Hraščelja. Gospod profesor Sirk je zelo dobro pogodil zamisel. V jesenski poldanski luči stoji na sliki jablana, s katere žare gledalcu zrela jabolka, po jablani pa se vije vinska trta obložena z mnogimi grozdi. Roškar Ivan je z vso vnemo pospeševal sadjerejo in vinogradništvo. V ozadju leži na sliki bohoten travnik, za njim pa se dvigajo lepe Slovenske gorice, obdelane njive polne jesenskih pridelkov: Roškar Ivan je pospeševal poljedelstvo. Na travniku je čreda govede: gospod Roškar Ivan se je posebno trudil za povzdigo živino reje. Travnik obroblja lepo vzbočena cesta: skrb za ceste je bila gospodu Roškarju najljubše delo. Celokupne Slovenske gorice želijo zaslužnemu možu zdravja in mnogo sreče do skrajne meje človeškega življenja!

Sv. Jurij ob Pesnici. Ob priliki blagoslovitve kapelice gospoda Mihaela Hlade je daroval gospod Hlade in njegovi sosedje za Dijaško kuhinjo v Mariboru 200 dinarjev. Bog povrni!

Ljutomer. Tudi mi bomo imeli čast slišati v nedeljo dne 19. t. m. v sokolski dvorani popoldne ob treh najholjšega našega mladega goslača umetnika Rupla iz Ljubljane. Naj te prilike nikdo ne zamudi! Pred kratkim je koncertiral z največjim uspehom v Ljubljani, v Mariboru in v Ptuj. Njegovo sviranje je čarobno. Umetnik je dovršil svoje študije na konzervatoriju v Ljubljani, v Pragi in v Parizu. Vstopnina je tako primerna, da lahko vsakdo pride. Nekaj točk nastopi že znani

koncertni baritonist Marijan Rus, kateri je že pred leti v tukajšnji cerkvi zapel s svojim orjaškim glasom lep »Ave Marija«. Isti dan zvečer koncertirata oba umetnika še tudi v Murski Soboti. Pridite v obilnem številu!

Kapela pri Radencih. Dne 8. t. m. se je peljal gospod Josip Maršik, restavrater v zdravilišču Slatina-Radenci v Murščak k Plojevi zidanici po vino. Na potu tje je zgubil denarico z vsebino okrog 10.000 Din. Kdor je denar našel, se prosi, da ga vrne lastniku proti primerni nagradi, ki mu bo bolj teknila, ko po krivici obdržan denar. — Trgatev bo ta teden večinoma končana. Vkljub deževnemu vremenu, ki letos vinogradnike jako draži, bo pa vinska kapljica prav dobra, pri nekaterih bo skoro dosegla lansko kvaliteto. Kar se množine tiče, seveda lansko prekaša. Treba nam je samo nekaj vinskih kupcev, ki bi nam del te žlahtne kapljice odpeljali in prenapolnjene kleti malo olehkotili.

Šmartno ob Paki. Vlomilce imamo pri nas. Dne 1. oktobra po noči so skušali vlomiti v naš poštni urad. Najprej so nakradli orodja za vlom v železniški shrambi za orodje in pri lesnem trgovcu g. Opresniku, nato so šli na delo. Že so skoraj vlomili, kljub temu, da so vrata nova in močna in se tako odpirajo, da jih je težko s silo odtrgati, a jih je nekdo moral motiti, ker so tako naglo zbežali, da še orodja niso utegnili vzeti s seboj. — Po noči dne 9. oktobra so pa vdrali skozi streho v Podgori v stanovanje Ane Šumljak. Slučajno je imenovana to noč pozno prišla domov in opazila vlomilce. Klicala je na pomoč sode in tako naglo so jo pobrisali vlomilci, da je pozabil eden tam klobuk in obuvala. — Trgatev je pri nas zelo obilna. Žal je deževno vreme povzročilo gnitje grozdja. Trgatev bilo treba nekoliko pospešiti, zato kapljica ne bo tako dobra, kakor smo pričakovali. Graje vredno je, da so nekateri posestniki taki, da ne morejo pustiti grozdja dozoreti, kljub temu, da imajo samo izabelo, kateri deževje ne škoduje in to grozdje ne gnije. Raje pije kislo vino, samo da je več pijače. S svojo prezgodnjo trgatvijo prisili tudi druge k enaki trgatvi. — Dne 10. oktobra so bili taki nalivi v vsej okolici, da se je Paka kljub hitremu odtoku razlila po travnikih in njivah ter vdrla voda nekaterim posestnikom v kleti, hleve in celo v eno stanovanje. Bili smo po noči brez električne luči in okrajna cesta je bila na več mestih pod vodo. V Gavcah se je pa utrgal plaz zemlje in skoraj zasul hišo Valenta in Mar. Pirnat, ki sta morala iskati zavetišča pri sosedih. Našla sta ga začasno pri posestnici Dvornikovi.

»Nikar me ne zasmehuj s takim nazivom,« odvrne grof žalostno, »visoki gospod je postal reven jetnik, ki mu je obupati, če ne pride kmalu pomoč. Kaj pa dela grofica Zrinjska, kaj njen soprog in Frankopan, v kakšnem stanju je zarota,« vpraša grof Tatenbah hlastno.

»Vse dobro, gospod grof. Milostljiva gospa grofica priporoča, da vztrajate in ničesar ne izdate. Računajte na njo, ona bo storila to, kar je vam obljubila. To je glavno, kar naj vam povem. Ne upam se dalje govoriti. Slišim namreč, da se bliža straža. Če imate kako pismo, dajte mi ga hitro!«

»Tu imaš pismo za mojo soprogo, v njem je drugo za grofa Thurna. Izroči gotovo! Ko bom zopet prost, te bogato obdarujem. Pozdravi grofico Zrinjsko!«

Grof Tatenbah izroči s tresočo se roko pismo, ki ga Rudolfi vtakne v svojo obleko ter reče za slovo:

»Potolažite se! V kratkem se bo več podvzelo za vas. Ne bodo pozabili na vas!«

»Jaz pa ne na te,« zagrmí nato tuj glas za Rudolfijem. Prišel je ta glas iz ust krepkega moža Jeremija Konrada, ki je stal spodaj ter gledal

proti Tatenbahovemu oknu, kjer je zapazil nočnega obiskovalca.

Toda kakor blisk se je spustil Rudolfi po vrvi, se oprjel prvega oporišča ter se kakor ververica spuščal od skale do skale vedno nižje in nižje.

Konrad mu je sledil ter je klical še dva arkebusirja, ki sta sprožila puške za bežečim: Oster odmev, zdelo se je, kakor da bi nekaj zaječalo — potem pa je bilo vse tiho.

V tem trenutku se je privlekla neprodirna megla sem gor od Mure. Nastala je taka tema, da človek še svoje roke ni mogel videti.

»Grom in strela,« zakolne Konrad, »ušel nam je, nikamor ne vidimo. Ne morem ga zasledovati, počakati moramo, da se zdani. Jutri zjutraj bomo na vse zgodaj pogledali, če najdemo kako sled.«

Preklinjaje se je vrnil Konrad z obema vojakoma, naročivši jima, da morata o tem molčati, sicer bi njim vsem slaba predla.

* * *

Bilo je dan pozneje. Grof Tatenbah je bil razburjen. Rudolfijev obisk je prišel tako nepričakovano, da ni mogel vprašati v naglici za najvažnejše stvari. Hudo ga je mučila negotovost,

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Roroška c. 5

Sv. Križ nad Mariborom. Tukajšnje bralno društvo priredi v nedeljo dne 26. oktobra, popoldne ob treh igro »Posestrimi«. Čisti dobitek prireditve je namenjen prosvetnim potrebam društva. Vabite se domačini in okoličani k obilni udeležbi te prireditve.

Slov. Bistrica. V nedeljo dne 19. oktobra se bo obhajal na prijaznem griču v Ritoznoju praznik sv. Marjete. Cerkev sv. Marjete je popolnoma prenovljena in gotovo najlepša podružnica v dekaniji. Slovesnost blagoslovitve bo opravil monsignor Vreže. Patrocinij se na vsak način vrši to nedeljo. Za prenovitev podružnice je daroval g. Alojzij Kranjčič 500 Din. Da bi ga mnogi posebno v nedeljo posnemali!

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Prostovoljno gasilno društvo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. priredi v nedeljo dne 19. t. m., popoldne po večernicah v prostorih nove šole komedijo: »Maks v škripcih«. Po igri prosta zabava v gostilni g. Senčarja. Prijatelji smeha od blizu in daleč, pridite!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Veselo pokaže topičev na predvečer dne 5. oktobra v Rokovcih je naznanjalo radostno vest, da se naslednji dan vrši blagoslovitev prenovljene vaške kapele. Na mestu, kjer stoji danes kapela, je bil leta 1791 postavljen trioglat steber. Za njega so za dobrobit vneti vaščani kupili opako od podrite cerkve sv. Kunigunde na Lahončaku in jo tudi skupno zvozili na mesto. Obnovitve potreben steber so vaščani l. 1891 podrli in pozidali sedajno kapelo. Leta 1907 je v njo udarila strela in jo hudo poškodovala. Zato je bila leta 1908 prenovljena in tedanji od farne cerkve darovani kip Brezmadežne je bil zamenjan s sedajnim novim. Z ob časa je pa že zopet razjedel zid. Zato so vaščani, v svesti si namenov, za katere so jo pozidali predniki, si šteli v dolžnost, da jo prenovejo. Z darovanimi prispevki so se plačali stroški prenovljenja. Po blagoslovnosti smo se na rpeditog gospoda kaplana spomnili potreb tomaževskega Društvenega doma ter zanj darovali 164 Din.

Sv. Primož na Pohorju. Umrl je dne 4. t. m. Janez Lorenci, po domače stari Bučnik. Dopolnil je 76 let. Z neumorno delavnostjo in skromnostjo si je ustvaril precejšnjo premoženje. Nevenljivih zaslug si je pridobil za župno cerkev. Mnogo predmetov v cerkvi, tako pred vsem krasno nebo, bode dolga leta pričalo o gorečnosti rajnega očeta za čast božjo in lepoto hiše božje. Bil je tudi nad 20 let cerkveni ključar. Po njegovi spodbudi so se kmalu po vojni nabavili novi zvonovi, h ka-

Nov vozni red

veljaven od 5. oktobra 1930, z zimskim voznim redom avtomobilnih prog. — Cena 2 Din. — Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

terim je sam največ prispeval. Dne 6. oktobra smo ga ob veliki udeležbi ljudstva položili k večnemu počitku. Bodi mu Bog obilen plačnik za vse dobro, kar je storil v svojem življenju!

Secka. V nedeljo dne 19. t. m. ob treh popoldne bo sestanek cestnih interesentov za gradbo nove ceste Frankolovo—Dobrna. Vsi, ki se zanimajo za to novo cesto, ste uljudno vabljeni na sestanek. — Odbor.

Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

Majhen je slovenski narod. Njegovi mogočni sosedje so jako skrčili njegove meje, uničiti ga niso mogli. Niti silni turški napadi, niti besni protestantski navali mu niso mogli dosti škodovati. Slovenski narod se je ohranil, ker se je zvesto držal svoje katoliške vere. Podobne zglede imamo v svetovni zgodovini. Tu opazujemo paganske narode, ki so dolgo napredovali, a polagoma je začela njihova moč pešati, in nekateri so celo izginili iz zgodovine. Vzroki za to so bili največkrat v njihovi veri. Dokler so bili zvesti svoji veri, dasi paganski veri, je njihova moč rasla. Molili so sicer malike, pa molili so jih v dobri veri, in Bog je te njihove molitve gotovo za dobro vzel, ker sv. Avguštin pravi, da je človeška duša po svoji naravi krščanska. Ko so se ti narodi pa udali razuzdanosti in mehkužnosti, ko je vera nehala biti

njihovo ravnilo, tedaj so nastopili rakovo pot, njihova slava je začela bledeti in prišli so pod tujo oblast ali so celo izginili. Naj navedem tukaj nekaj zgledov iz svetovne povestnice.

I. Egipčani.

Egipčani in njihovi južni sosedje Etijopci so bili zelo pobožni ljudje. Verovali so v posmrtno življenje; verovali so, da bodo dobri poplačani, hudobni pa kaznovani. Po njihovi veri uživajo zveličani neizmerno veselje; stanujejo na čarobnem otoku, katerega obteka in namaka nebeški Nil. — Vsled neizrečene sreče darujejo tam bogovom v zahvalo in čast neprestane daritve. Muke pogubljenih so strašne. V grobu kralja Ramsesa so upodobljene v 75 oddelkih. Tam se vidi, kako so pogubljene topli, pekli, mučili itd.

Egipčani so silno živo verovali v posmrtno življenje. Vera v neumrjnost duše jim je bila vodilna misel. To njihovo trdno vero so občudovali Grki in drugi narodi. Za duše rajnih so opravljali različne molitve. Iz raznih napisov še dandanes spoznavamo, da so za rajne darovali goveda, gosi, kadilo, pivo, kolače in druge dobre darove, o katerih so mislili, da jih vživajo bogovi.

Vse življenje pri Egipčanih je prešinjala verska misel. Zato so duhovnike zelo spoštovali, ne le, ker so opravljali sveto službo bogovom, ampak tudi zato, ker so bili izobraženi možje in so z dobrimi nasveti ljudstvu veliko koristili. Duhovniki so morali bolj popolno živeti kot drugo ljudstvo. Imeli so zelo stroge poste, enkrat so se morali postiti kar 42 dni zapored, da bi zatrli v sebi kal 42 smrtnih grehov, o katerih poročajo egiptovska izročila. Tiste dni jedi niti soliti niso smeli, da bi tembolj zatirali v sebi poželjivost po jedi. Duhovniki so bili zgled modrosti, čistosti in mravnosti. Drugi Egipčani so smeli imeti žen, kolikor so jih zamogli prerediti, duhovnikom je bilo dovoljeno imeti le po eno. Duhovniki so opravljali službo božjo, gojili so znanost in

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihaneec — postane redovnik« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, leto 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškova trg 20.

kaj je z Rudolfijem. Kakšna je njegova usoda? Ali je srečno ušel? Ali je morda bil ustreljen? In pisma? Gorje, če pridejo komu drugemu v roke, potem je zgubljen.

Ta negotovost ga je popolnoma zmedla. Tresel se je kakor otrok, ki se boji očetove šibe. Trej mu je pokrival čelo, hotel je moliti, toda ni mogel, njegove misli so bile preveč raztresene. Pobeignil bi, toda težka vrata celice mu zapirajo pot. Vsak večji šum mu je vzbudil sum, da prihajajo vojaki, ki ga odvedejo na morišče. Vsak trenutek bi mogel vstopiti strogi mestni sodnik Peter Volk ter mu naznaniti strašno smrtno obsodbo.

Zdajci se slišijo krepki koraki pred celico. Zagrmel je močni glas Jurija Vamprehta, duri so se odprle, in zares je strogi mestni sodnik Peter Volk stal pred potrjim grofom.

Kaj pa je to? Mestnega sodnika obraz, ki je vedno kazal najresnobnejše poteze, je bil danes prešinjen s čudovito prijaznostjo in milobo.

Vljudno ga je pozdravil in rekel:

»Gospod grof, vem, da me smatrate za svojega nasprotnika, ker so moji nazori in moja služba v navzkrižju z vašim početjem. Težko mi je bilo dosedaj dokazati, da nikakor nisem nasprotnik vaše osebe. Zato pa me tem bolj veseli, da

vam morem danes sporočiti, da vaša stvar ne stoji tako slabo, kakor morda vi sami mislite.«

Grof Tatenbah se je veselo zganil, žarek upanja je zadel njegovo razburjeno srce. Vedel je, da mestni sodnik resnobno govori, saj je bila pri možu stroge resnice takšna šala izključena.

»Torej sem svoboden,« radostno vzdihne grof Tatenbah.

»To še ne,« odvrne mestni sodnik, »toda krynikov meč je, hvala Bogu, sedaj vtaknjen v nožnico.«

Grof Tatenbah je pogledal mrko v tla, pričakoval je več.

»Sodišče je izdalo sodbo,« je nadaljeval Peter Volk, »in ni izreklo smrtne obsodbe.«

»In kakšna je moja usoda,« vpraša grof ves nemiren.

Mestni sodnik potegne izpod plašča pergament ter prečita jetniku sodbo z dne 9. oktobra 1670, ki se je glasila tako, da se vzame grofu vse službe ter se ga obsodi na denarno globo. Tudi ostane še dalje v zaporu. To pa vse radi tega, ker preiskava dosedaj nič ni dognala, kar bi kazalo na veleizdajstvo. Vendar pa zasluži izvanredno kaznen, ker je podpiral grofa Zriniskega pri njegovih slabih namenih.

so podučevali ljudstvo. Sploh so bili duhovniki edini učitelji v Egiptu. Šole so bile pri templjih.

Duhovniki so vodili tudi kralja. — Zjutraj so ga vzbudili ter so mu prečitali vsa pisma, ki so došla po noči. Nato se je kralj skopal in oblekel ter šel v spremstvu duhovnikov k altarju, kjer je daroval bogovom. Duhovniki so pri tem prosili za njegovo zdravje in dolgo življenje; hvalili so njegove čednosti in grajali njegove pregreške. Nato je začel opravljati državne posle, pri čemur so bili tudi duhovniki glavni svetovalci. Hrana in pijača sta bila kralju natanko predpisana. Hrana je bila preprosta, vina je smel le malo uživati. Sploh je bilo vse kraljevo delovanje natanko predpisano po postavi. Da je kraljeva čast bila pri Egipčanih silno velika, je samo ob sebi razumljivo.

Tudi sodniki so bili vzeti iz vrst duhovnikov in najvišji sodnijski zbor je štel 31 sodnikov. Hudodelstva so se v Egiptu strogo kaznovala. Očetomorilce so strašno mučili in nazadnje žive sezgali. Navadne morilce, tudi morilce sužnjev, so kaznovali s smrtjo. Kdor bi bil lahko zabranil umor, a ga ni, je bil tudi s smrtjo kaznovan. Jednako je smrtna kazen zadela krivoprisežnike. Kdor je goljufal pri meri in vagi, kdor je ponarejal pečate in podpise, takemu so odsekali obe roki. Detomrilka je morala mrtvo dete držati v rokah tri dni in tri noči. Kdor je izdal vojaške tajnosti, so mu odrezali jezik. Zapeljivce deklet kot tudi zapeljivce moških so strogo kaznovali. Vse postave so se strogo izvajale.

Sadno drevje za jesensko saditev se dobi po 15. oktobrom in sicer: Bobovec, Kanadko in Baumanova reneta. Drevje je prvovrstno ter se dobi na trimesečni plačilni rok. Naročajte takoj! Josip Raušl, Sovci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu.

Zahvala. O požaru, ki smo ga imeli na Pečovju, se je zavarovalnica Banka Slavija izkazala nad vse kulantna, ker je takoj izplačala celo zavarovalno odškodnino; vsled tega občinstvu to družbo kar najtopleje priporočamo! Franc Selšek, posestnik v Osenici št. 7, p. Teharje pri Celju. 1272

Preklca. Podpisani preklicujem in obžaljujem vse žaljivke, ki sem jih izrekel napram g. Jerneju Žurmanu, posestniku in predsedniku posredovalnega urada občine Velenje. Obenem se zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega zasledovanja. — Deberšek Fr., Pesje pri Velenju. 1273

Vinotoč je otvoril Muraus, Košake pri Mariboru. 1270

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu

»Ljudska samopomoč«, Maribor, za točno izplačilo pripadajoče podpore po smrti svojega očeta g. Ivana Gregorec in priporočam to društvo vsakomur v takojšnji pristop, ako še ni njega član.

Veliki Okič, dne 1. oktobra 1930.

Jakob Gregorec,
sin in pov. Ljud. sam.

Kako verni, pobožni in požrtvovalni so bili Egipčani, nam pa prav posebno kažejo ostanki in razvaline velikanskih templjev. Zato piše grški zgodovinar Herodot, da so Egipčani bolj pobožni kakor vsi drugi ljudje. Ena največjih in najlepših stavb na svetu je bil tempel v Karnaka, ki je bil 1200 čevljev dolg in 360 čevljev širok. Mogočnost in veličastvo egiptovskih templjev opisujejo z velikim začudenjem stari obiskovalci Egipta, ki so jih videli, in novi, ko so gledali le njihove razvaline.

V templjih so imeli Egipčani svoje šole, tu so stanovali duhovniki, tu so se zbirale silne množice ljudstva, ki so bogove pobožno častile. Egipčani so radi molili, molili so z razprostrtimi rokami ali so se klanjali do tal. Iz spoštovanja do božanstva so se vrgli tudi na tla ali so klečali in držali levo roko kvišku, desno pa na prsih. Bogovom so darovali različne stvari: rože, sadje, poljske pridelke, kruh, meso in živali. Darovane živali so morale biti brez telesne napake. V templjih se je širil prijetni vonj, ker so bogovom žigali dragocena, dišeča kadila.

Tako je bilo versko življenje v starem Egiptu. Zgodovinar Diodor piše, da je imel Egipčane za eden najsrenejših narodov na zemlji, ker jim je dežela nudila vsega, kar so potrebovali, ker so bili pridni in pobožni, ker so se postave strogo izpolnjevale ter je povsod vladal red in poštenost. Rodovitnost dežele je bila toliko, da so imeli Egipt za najrodovitnejšo deželo na zemlji. To rodovitnost je Egipt že od nekdanj debival od reke Nil, ki vsako leto v gotovem času preplavi in s svojo blatno zemljo pognoji polja, da prinašajo bogate žetve. V zadnjem času se je površje obdelane zemlje zelo povečalo, ker so Angleži pri mestu Assuan napravili velikanski 1800 m dolg jez, ki zapira reko, da se celo leto po kanalih more namakati zemlja, kolikor je potrebno.

Na reki Nil so plavale mogočne ladije, na njegovih bregovih so se vrstila lepa mesta in mogočni templi. V mestih je živel delavno ljudstvo, v templjih pa pobožni in učeni duhovniki. Povsod je bilo videti blagostanje in vse je prešinjala misel na posmrtno življenje. Zato so Egipčani stavili velikanske grobnice in visoke piramide, katere še dandanes vsak občuduje, ki jih vidi. Zgodovinar Weiss piše, da v najstarejših časih Egipta najdemo tako umevanje verskih vprašanj, da se zdi, kot bi slišali glasove prvotnega razodenja.

Ko je pa to umevanje verskih vprašanj začelo pešati, ko je zavlada verska mlačnost, razuzdanost in so se začele upeljovati razne novotarije, je tudi sreča vzela slovo od Egipčanov in prišli so pod jarem tujih narodov. V bitki pri Peluziji leta 525 pr. Kr. so izgubili svojo samostojnost. V teku stoletij je Egipt preživel mnogo ponižanja. Za časa Ptolomejcev se je zdelo, da so se povrnili stari dobri časi, ker Egipt je štel 7 milijonov prebivalcev in Aleksandrija s 300.000 prebival-

Samo 130 Din

rdeča ali rožasta odeja!

Samo 150 Din

krasna klot odeja!

Samo 43 Din

sivo vzorčasta flanel-odeja!

1004/7

Razp...

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, brezplačni ilustrirani cenik z več tisoč slikami!

ci je bila prvo trgovsko mesto na svetu, toda tem hujše je bilo ponižanje, ko so Rimljani zasedli Egipt. Cezar je imel hude boje v Aleksandriji, Oktavian je izropal Egipt, Karakala je klal kot mesar. Krščanstvo je lepo vspevalo v Egiptu s svojimi visokimi šolami in upanje je bilo, da bodo nastopili za deželo boljši časi. S krščanstvom so se pa pojavili tudi besni krivoverci. A kmalu so prišli mohamedanski Arabci, ki so uničili krščanstvo in vso njegovo kulturo. Kot potomcev nekdanjih mogočnih Egipčanov je dandanes le nekaj stotisoč felahov (kočarjev in delavcev), ki stanujejo kot so stanovali pred tisočletji v bornih kočah, zbitih iz slame ali rogoze in nilskega blata.

(Dalje prih.)

Zanimive vesti.

Iz organizacije zločincev. Največje in najbolj drzne zločinske organizacije obstojajo v ameriškem mestu Čikago. Ker so bile baš tukaj varnostne razmere obupne, so napele oblasti v zadnjem času vse sile, da bi iztrebile lopovska gnezda. Pohod proti banditskim organizacijam je rodil le malo uspeha. Kot protiukrep proti oblastni preganjalni akciji je zahteval vodja vseh čikaških banditov Al Capone, da mora plačati vsak od organiziranih tolovajev 200 dolarjev. Iz nabrane svote je osnoval kapital za podkupovanje policije. Poskus banditskega kolovodje je že uspel v toliko, ker je zagrabila policija od 26 najbolj opasnih roparskih vodij le 7. Sedaj namerava policija pasti po ženah in deci banditov in jih obdržati v zaporih kot talce, dokler se ne bodo zglasili lopovi sami na obračun. Al Capone bo podkupovalni kapital enostavno povečal in potem bodo ostale tudi žene in otroci roparskih kolovodij neizsledeni.

Zamorec v levji votlini. Londonski list poroča to-le: Pred kratkem se je podila po pustinja severnega Transvala v Južni Afriki lovska družba za levinjo, ki je bila dan poprej obstreljena. Slednjič so našli mrtvo zver in poleg nje zamorca, ki je bridko jokal. Črnc je pripovedoval, kako so ga osumili pred več leti umora in se je rešil ječe edino le s pobegom. Cele tedne je taval okrog, da bi našel kako varno zavetišče pred preganjalci. Izsledil je

votlino, v katero je vstopil že čisto izmučen. Utrujenost ga je premagala, hitro je zaspal. Ko se je prebudil, je spoznal, da se nahaja v sredi med levo družino. Kaj se je zgodilo? Po pripovedovanju zamorca se je razvilo med njim ter posestniki brloga kmalu prijateljsko razmerje. Gast se je preživljal s koreninami ter sadjem. Nekega dne se je vrnil v tabor poglavar — lev z velikim jelenom in okusnega obedu se je udeležil tudi črnc. Od tedaj ni delil s četveronožci le stanovanja, ampak tudi hrano. Tako so pretekla tri leta. Pozneje se je odstranil iz votline levji par z odraslimi mladici in si izbral drugo bivališče radi hrane. Od tedaj ni imel zamorec v popolni samoti druge tolažbe nego levinjo, ki ga je obiskovala v gotovih presledkih in pokazala s tem napram njemu popolno udanost. Ubogi črnc je objokoval smrt edine prijateljice, katero je našel v pustinji v dobi dolgega prognanstva. Lovska družba se je zavzela za samotarja. Eden od lovcev mu je ponudil službo hlapca na farmi pri Johannesburgu.

Nekaj o človeški koži. Človeška koža je nekaj zelo imenitnega. Njena važnost ne tiči le v tem, da je nekaka odeja telesa, ampak ona je skladišče, ureja toploto, je organ za izločanje in občutenje. Da bomo te trditve spoznali, si moramo človeško kožo ogledati natančneje. Ako bi mogli res skočiti iz kože, kakor ljudje govorijo, in bi jo razgrnili po mizi, bi videli, da obsega $1\frac{1}{2}$ kvadratnega metra. Naša koža je zelo umetno delo. Koliko je že v njej raznih žlez. Že žlez za potenje je v koži $2\frac{1}{2}$ milijona. Koža je ustvarjena iz 5 plasti in je komaj $2\frac{1}{2}$ mm debela. Je zelo trdna ter elastična. Lahko se raztegne in se skrči zopet nazaj v prejšnjo obliko. Vsebina maščobne podlage moške kože znaša 13 kg, ženske 16 kg. Koža je porastena z dlakami, le na podplatih in no notrajni strani rok ne. Koža na glavi pokriva 80.000 las, 20 tisoč dlak ostalo telo. Zanimivo je, da je barva las glede števila v tesni zvezi. Ženska ima n. pr. 140.000 svetlih las, ali 109.000 rujavih, ali 102.000 črnih, ali 88.000 rdečkastih. Lasje so zelo odporni. Kitajec se pusti v cirkusu obesiti za kito. Lasje na glavi vzdržijo dvojno težo telesa. Na vsak posamezni las lahko obesimo utež 50 gramov. Las se da nategniti za eno tretjino prvotne dolžnosti. Človek lahko izpoti v $1\frac{1}{2}$ uri $2\frac{1}{2}$ litra vede.

Most.

Mogočen minister neke tuje države je sklenil, da bo pustil zgraditi preko velike reke most. To delo bi naj bilo največje tehnično čudo vseh časov. Vlada je dovolila za most 200 milijonov. Gradba je bila javno razpisana.

Iz vseh delov sveta so se oglasili gradbeni inženjerji. Minister je pregledal in preštudiral vse načrte in je iz-

bral 10, ki bi naj prišli v poštev pri ožji volitvi. Odločitev je trajala več tednov. Nekega dne se je dozdevalo, da bo dobil delo nemški inženjer, drugi dan pa so že govorili, da bo gradil Anglež. Po preteku nekaj ur je bila tudi ta vest preklicana in stavbenik iz Čikage se je veselil največjega upanja. Dne 28. avgusta je poklical minister inženjerje k sebi. Prišlo jih je le devet. »Gospodje«, je pričel minister, »število navzočih se je skrčilo za enega. Bil sem prisiljen k temu koraku, ker je bil ta gospod tolikanj drzen, da mi je ponudil podkupnino par stotisoč. Bila je moja dolžnost, ker sem sluga države, da sem pokazal temu gospodu vrata in pri tej priložnosti naglašam še enkrat, da se bo izvršila podelitev dela le na podlagi strokovnjaških razmotritvanj in da ne bodo igrali pri tem niti najmanjše vloge osebni ali politični vplivi. Gospodje, jaz vas pričakujem prihodnje dni vsakega posameznega v moji pisarni, da bom z vami še enkrat pregledal vsak načrt. Hvala lepa, gospodje!«

Po tem razgovoru niso bili gospodje inženjerji nič kaj dobre volje. Videti je bilo, da je podelitev dela odvisna le od slučaja, ker so bili že v naprej izključeni uplivi ter posredovanja. Stavbeniki so se razlezli po hotelih in so skušali podpreti vsak svoj načrt s tehničnimi in računskimi prednostmi. Minister jih je poslušal molče vsakega posameznega. Pokimal je: »Vaša razpravljanja so me zelo zanimala. Hvala lepa!« — »Ali lahko upam, gospod minister?« — »Ej, seveda«, je tolažil minister nestrpneže, »odločitev se bo izvršila pismenim potom.«

Osmega dne se je pripeljal francoski inženjer iz Pariza. Bil je najlepši poletni dan. Solnce je žgalo z neba, na katerem ni bilo niti sence kakega oblaka. Vremenski preroki so napovedovali stalno najlepše vreme. Tudi kake nevihte so bile izključene.

Francoski inženjer se je pustil javiti pri gospodu ministru in je bil sprejet. Koj pri vratih se je globoko priklonil in vprašal: »Gospod minister, vi ste me pozvali?« — »Da. Še enkrat bi rad slišal vse podrobnosti vašega načrta. Imate gotovo risbe seboj?« — Inženjer se je priklonil še enkrat in odgovoril: »Gospod minister, načrtov nisem prinesel seboj.« — »Ste jih pozabili?« — »Ne, nalašč jih nisem vzel seboj. Pred mojim hotelom ni bilo nobenega fijačkerja, moral sem peš k vam. Nisem hotel jemati seboj dragocene risbe, ker jo imam le v enem izvodu in bi bila brezmejna škoda, ako bi jo izpostavil nevarnosti dežja.« — Minister je bil ves iz sebe ter začuden: »Dežju? Zunaj vendar sije solnce!« — »Gotovo, gospod minister«, se je smehljal inženjer, »vendar najkasneje v 10 minutah bo deževalo, kakor bi ulival iz škafa.« — Minister je stopil k oknu. »Izključeno. Daleč naokoli ni niti enega oblaka.« — Inženjer je nadaljeval bolj potihoma: »Kakor pač mislite, gospod minister. Jaz trdim, da bo lilo tekom 10 minut in sem pripravljen tozadevno z gospodom ministrom tudi staviti. Stavim 2 milijona, da bo deževalo.« — Minister

se je obrnil in gledal nato dolgo v Francoza. Nasmeh mu je zaigral na obrazu. »Dobro. Stava velja!«

Minister je dobil stavo. Gradba mostu je bila podeljena pismenim potom francoskemu inženjerju iz Pariza.

ZA NAŠO DECO

MOČVARJEVE SANJE.

Močvar je bil pravi prepirljivec. Zopet enkrat je hvalil v gostilni »dobre stare čase« nad vse ter je postal ves besen, ko so mu drugi ugovarjali. Po njegovem mnenju se ni za kmeta napravilo prav nič in bi bilo bolje, če bi se bilo pustilo vse, kakor je bilo prej. Ako bi vsak delal tako kakor je delal praded, bi danes bilo vse bolje v deželi. S tem je udaril Močvar po mizi, da so kozarci kar odskakovali, je plačal in šel.

Kmalu je bil doma v postelji, ker ni imel daleč. Zadovoljen se je raztegoval. V njegovi glavi se še niso umirile misli na prejšnjo dozdevno zlato dobo; vse drugo je bila neumnost, samo dobri časi in praded so mu ugažali. Tedaj je zaspal in imel čudne sanje.

Stal je pred svojo hišo, pa vendar ni bila prava. Kjer bi moral biti travnik, se je razprostiralo močvirje. Hiša je imela prav siromašno slamnato streho, podobna pa je bila bolj svinjaku kakor prostoru za ljudi. Ko se je Močvar baš hotel razjeziti nad zanikrnostjo, ki je sevala iz vsega, kar je bilo v hiši in okoli nje, je stopil star mož iz hiše. Za sabo je vlekel suhega konja ter ga je vpregel pred plug. Močvar je stopil do starca in ga je pprašal:

»Zakaj ne izsušite močvirja?«

»Nimam časa.«

»No, to ne bi bilo slabo. Kaj pa delate drugoga?«

»Tlako opravljam. Najprej pride na vrsto graščakovo polje, potem šele moje.«

»Zakaj si pa hiše malo ne popravite?«

»Nimam denarja, moram plačevati desetino.«

Seveda, Močvar je že slišal nekaj o tlaki in desetini. Bilo je toliko dela za tuje ljudi, da človek ni prišel do lastnega, in treba je bilo toliko plačevati, da doma ni ostalo prav nič.

»Torej niste kmetje, ampak hlapci!«

»Ti si gotovo velik gospod?« je menil stari.

»Večji ko ti. Kakšen plug imaš? Saj je tako raven in plitek, da komaj malo zarezže v zemljo.«

»Popravi ga!«

»Ni umetnost. Kako pa izhajaš z orodjem? Kako je na polju?«

»No, še tako. Če mi divjačina ne bo napravila preveč škode in če graščak ne bo imel na njivah lova, bo že še za ženo in otroka.«

»Kje pa imaš ženo?«

»V koči. Že leto in dan ima groznico.«

»Razumljivo, v tej luknji in ob nezdravi vodi. Kaj pa pravi zdravnik?«

»Ga ni treba. Kadar jo tresse groznica, govorimo čez njo blagoslov za groznico.«

»Imaš otroke?«

»Da, fanta. Zdej hoče v tujino in je šel h graščaku za dovoljenje prosit.«

»In to mirno pustite? Mi bi se bili že davno zbrali, pa bi bili tistemu gospodu poslali pismo.«

»Ko pa ne zna nihče pisati.«

»Pa gotovo so vam vsem pokazali tisti spis, po katerem morate biti tako poslušni?«

»Saj nihče ne zna čitati!«

»Vidim, vidim, živite kakor živina, tudi neumni ste tako!«

»Kaj?« se je zarežal stari, »ali je tebi bolje? Bodi tedaj vesel, ali mene ne žali, jaz sem tvoj praded.«

Pri tem se je Močvar prebudil. Od te dobe nikoli ne udari več po mizi, ko se govori o »dobrih starih časih«.

BOŽJE DELO.

1. Kdo je napravil lepi svet, vse kar je blizu in daleč? Kdo je postavil na nebo sonce, luno in zvezde? Odkod velika množina živali? Kdo je ustvaril polje, hrib in dolino ter cvečice, drevesa in plodove?

2. Kdo je izlil bogato vodo v reke in jezera? Kdo razsipava po zimni snežinke? Kdo ukazuje vetrovom, da vejejo? Kdo izliva dež na livado? Kdo vodi oblake, rosi na travnike, na polja, trte?

3. To vse, vse, veliko in malo, je tvoje delo, Nevidni! Ti si Prvi, Ti sam si Stvarnik in Ohranitelj. Po Tvoji moči, na Tvoje povelje sem jaz, je vse, veliki Bog! Po Tebi je postalo vse.

J. K. Lavater.

PREHRANA IN PREBAVA.

Dokler živimo, se naše telo obrablja v vseh svojih delih in more trajati samo tedaj ter ostati pri moči, če zopet dostavimo, kar se je bilo porabilo. Obrabo naših telesnih delov in potrebno obnavljanje imenujemo izmenjavo snovi. Dokler se ta vrši, živimo, ko preneha, umremo — mrtvi smo. Če je izmenjava snovi nezadostna ali nepravilna, tedaj zbolimo.

Glavni sestavni del človeškega telesa tvori voda, ki jo nahajamo v vseh, tudi v trdnih telesnih delih.

Da se človek počuti dobro, mora svojemu telesu dovajati na dan precejšnjo količino vode. To se zgodi tudi tako, da ima vsa hrana, ki jo uživamo, v sebi vodo. Razen vode ima naše telo še razne druge sestavine — katere dobiva istotako potom uživanja hrane.

Če si hočemo ohraniti naše življenje ter ostati zdravi, tedaj moramo izbirati tako hrano, ki je za obnovo našega telesa neobhodno potrebna. Vsako hrano pa je treba, če nam naj koristi, v prebavnem aparatu tako predeleti, da stopijo njeni deli v naš krvni obtok in morejo od tam vplivati na vzdrževanje telesa. Čimprej in čim laže dospe hrana iz prebavil v kri, tem bolj jo moramo smatrati za lahko prebavno.

Dosti je ljudi, ki ne znajo svojih hranil prav izbrati. Nekateri jedo preveč mesa in jajc, drugi ne znajo hrane tako pripraviti, da bi bila hranilna in lahko prebavna. Bolj ko je kaka jed tekoča in mehka, tem hitreje jo moremo prebaviti. Trdo hrano, morda še celo malo prežvekan, telo izloči skoro neprebavljeno; torej telesu ne more nič koristiti.

Prebava se začne, ko damo jedi in pijače v ustno duplino. Tukaj razdrobimo trdo hrano z zobmi ter jo pomešamo s slinami. »Dobro prezvečeno je napol prebavljeno!« pravi pregovor. Nezdravo je, če jedila prehlavno požiramo.

Ko dospejo jedila in pijače v želodec ter tam ostanejo daljšo ali krajšo dobo, vsesa želodčna stena v želodcu razmehčano hrano in jo prevede v krvni obtok. Trdne snovi pa so prepojene z želodčnim sokom in s slinami v zmes, katero poriva želodec, ki se more skr-

čiti in razširjati, ven v čreva. V nekem delu črev se pomešajo še z zmesjo žolč in odcedki trebušnih žlez. Velika množina sesalnih žilic, ki obdajajo črevesne stene, izloča iz zmesi najfinejše soke ter jih prevaja v kri. Čimdalje se poriva zmes po črevesju, tem manj ima v sebi dobrih, tekočih sestavin. Neprebavni snovi telo odpravi.

Pri zdravem človeku prepolnjuje jedila vobče pot po prebavnih organih v dobi 12 do 18 ur.

PRAVILA ZA HRANITEV.

1. Vsako jed dobro prezveči!
2. Jed naj ne bo ne prevroča in ne premrzla. Zlasti škoduje hitra menjava.
3. Kadar ješ, ne govori!
4. Jej počasi!
5. Ne misli pri jedi na druge stvari, ampak samo na jed! Potem bo koristila največ.
6. Ne pij preveč tekočine med jedjo!
7. Kadar ti jed najbolj diši, odloži žlico! To je za zdravje zelo važna zahteva.
8. Ne jej preveč zvečer! Potem ne boš nemirno spal, niti te ne bodo nadlegovale neprijetne sanje.

REŠITEV UGANK.

1.

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne dela, naj tudi ne je. Kdor pare ne spoštuje, dinarja vreden ni. Kdor ne zna slušati, ne bo znal zapovedovati. Kdor ne seje v mladosti, ne more žeti v starosti.

2.

moč
meč
med
led
len
lan

3.

r	e	J	e	n
d	r	U	g	a
n	a	G	e	l
v	l	O	g	a
m	a	S	l	o
b	e	L	e	c
v	r	A	n	a
l	o	V	e	c
b	l	I	z	u
r	u	J	a	v
b	l	A	g	o

Šestleina deklina se da za svojo. Naslov v upravi lista. 1261

Majerja s štirimi delavskimi močmi iz okraja Maribor sprejme Lininger, Maribor, Koroščeva ulica 32. 1268

Hlapec, star nad 30 let, se sprejme, župnišče Črešnjevec pri Slov. Bistrici. 1269

Nagrobni spomenik! Se priporoča Koban, kamnosek, Rače pri Framu. 1238

Viničar z 2 ali 3 delavci se sprejme. Naslov v trgovini Maribor, Grajski trg št. 2. 1237

250 Din na dan

zaslužite v Vašem kraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 307. = Znamko za odgovor! 1171

V PREMISLEK.

1. V trgovino pride kupec, kupi blaga za 40 Din in plača stotak. Trгоvec nima drobiža in pošlje vajenca menjati k drugemu trgovcu. Vajenec prinese drobiž, trгоvec izplača kupcu 60 Din in ta odide z blagom. Čez nekaj ur pride trгоvec, kjer je vajenec menjal stotak in pravi, da ni pravi, ampak da je ponarejen. Prvi trгоvec mora izplačati drugemu drug s'otak, ponarejenega pa uničiti. Koliko škode ima prvi trгоvec?

2. Ima telo kakor mačka, glavo kakor mačka, rep kakor mačka, kremplje kakor mačka — pa le ni mačka. Kaj je to?

3. Kdo krade, pa ni tat?

SMEŠNICE.

Velika korist. Prodajalec ur: »Oče, tole ure kupite! Hodi en teden, ne da bi jo navili.« — Sinček: »Oče, saj res, kupite to uro. Bog ve, kako dolgo bo hodila, če jo navijete, če že hodi brez navijanja cel teden.«

To je kaj drugega. Oče-profesor sinčku: »Glej, kakšen si! Vsega imaš dovolj, pa se nočeš učiti. Jaz sem bil kmečki sin, težko mi je bilo učenje, večkrat nisem imel ne zajtrka in ne večerje, pa kljub temu sem imel veselje do učenja.« — Sinček: »Da, pa pomisli, da si bil ti sin kmeta, jaz pa sem sin profesorja.«

Radovednost. Učitelj začetnikom: »Tako, in zdaj veste, kedaj morate prihajati v šolo, kje je prostor za vsakega učenca in kam spravi svoje stvari. Kdo bi še hotel kaj vedeti, naj vstane! No, Tonček, kaj bi še ti rad vedel?« — Tonček: »Gospod učitelj, kedaj pa začnejo počitnice?«

Učenec iz poštene hiše, dober računar, zdrav, močen, z dobrim šolskim spričevalom se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga A. Golenko, Sv. Miklavž pri Ormožu. 1267

Viničar, priden, 2 do 3 osebe, se sprejme za obdelovanje majhnega vinograda in polja. I. Jaušnik, Spodnja Sv. Kungota (Murgrabben). 1262

Prodam posestvo, 13 oralov zemlje. Ješovnik Martin, Bačkova 22, Sv. Benedikt v Slov. goricah. 1263

V najem vzamem malo posestvo v bližini Maribora. Vissiak, Janžev vrh, Brezno-Ribnica, poštroležeče. 1265

Kupim posestvo, srednje ali veliko, z dobrimi poslopji, v prometnem kraju. Naslov v upravi lista pod »Mirni dom«. 1264

Tri vinogradniška posestva na prodaj, nahajajoč se v občini Slatina v Halozah, tik ob okrajni cesti. Vsako posestvo obstoji iz vinograda, sadonosnika, gozda ter v dobrem stanju nahajajoče se stanovanje, hleva in kleti ter se proda po nizki ceni. Pojasnila daje: Davorin Tombah, Maribor, Zrinjski trg 6. 1267

Inventarje, cerkvene račune pride delat duhovnik v pokoju. Naslov v upravi lista.

Kmetska delavna moč, samski ali oženjen, ki skrbi za živino, dobro molze, vešč tudi vinogradnega dela, zmožen nemškega jezika, se sprejme pri Strugel, št. Ilj v Sl. g. 1255

Pozor kmetovalci! Mavec (gips) za gnojenje dobavlja po izjemno nizki ceni Din 30.— za 100 kg, dokler zaloga traja Rudolf Dergan, trгоvec, Laško; isti kupi tudi vsako množino bukovih in hrastovih pragov (švelerjev), ter razne vrste trdega lesa za žago. 1216

Posestvo v najem! V bližini Celja, tik železniške postaje se da pod ugodnimi pogoji z ali brez inventarjač Natančnejša pojasnila: M. Ternovec, Celje, poštno ležeče. 1162

ALI VAM je že znana trgovina z železnino FRANJO VRABL, PTUJ

(med sreskim poglavarstvom in gostilno g. Zupančiča)

in njene izvanredno nizke cene, vsah v to stroko spadajočih predmetov, kakor: **železne kotle, alfe, železne, pocinkane in ploščevinaste posode, peči, štedilnike, dimne cevi, palično in obročno železo, žičnike, vsakovrstno orodje itd.** 1179 Obiščite in prepričali se boste!

Pol zastonj!

SEJEM ZA KNJIGE!

Pol za denar!

Da se za zimski čas oskrbite z dobrimi in obenem ceneni knjigami, prodaja
TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU
sledede skupine knjig:

I. skupina: 10 knjig za Din 50^{.-}:	V libijski puščavi, povest	Din 12 ^{.-}
	Zgodba o nevidnem človeku, povest	7 ^{.-}
	Smrtna past, detektivska povest	9 ^{.-}
	Moj stric in moj župnik, povest	4 ^{.-}
	Živ pokopan, povest	8 ^{.-}
	Iz otroških ust, I. del (smeš. dogodbe)	8:50
	Iz otroških ust, II. del (smeš. dogodbe)	16 ^{.-}
	Jugoslovanski Piemont, zgod. knjiga	7 ^{.-}
	Zgodovina Maribora, zgod. knjiga	20 ^{.-}
	Dr. Jeraj: Socijalno vprašanje	28 ^{.-}
	namesto Din 119:50 samo Din 50 ^{.-}	
II. skupina: 10 knjig za Din 50^{.-}:	Zgodbe napoleonskega vojaka, povest	Din 12 ^{.-}
	Izpovedi socialista, povest	16 ^{.-}
	Zadnji Mohikanec, povest	11 ^{.-}
	Meško: Legende, povesti	16 ^{.-}
	Slovenska žena, zgodovinska knjiga	10 ^{.-}
	Prekmurski profili, narodopis. knjiga	6 ^{.-}
	Dr. Kotnik: Lesičjak, narodopis. knjiga	4 ^{.-}
	Dr. Jeraj: Ob skrivnih virih, vzgojna knjiga	14 ^{.-}
	Rokovnjači, povest	16 ^{.-}
	Cestitke mladine	3 ^{.-}
	namesto Din 108 ^{.-} samo Din 50 ^{.-}	
III. skupina: 4 knjige za Din 50^{.-}:	Keller: Dom, povest	Din 22 ^{.-}
	Zmave: Vinarstvo, vezano	50 ^{.-}
	Vojaški novinec, povest	5 ^{.-}
	Dr. Jeraj: Socijalno vprašanje	28 ^{.-}
	namesto Din 105 ^{.-} samo Din 50 ^{.-}	
IV. skupina: 4 knjige za Din 50^{.-}:	Črna krč pri Hrastovcu, povest	Din 18 ^{.-}
	Sadar: Hmeljarstvo	50 ^{.-}
	Achleitner: Planinski kralj, kmetijska povest	26 ^{.-}
	Jugoslovanski Piemont, zgodovinska knjiga	7 ^{.-}
	namesto Din 101 ^{.-} samo Din 50 ^{.-}	

Za slučaj, da kaka knjiga v skupini poide preje kot druge, si TISKARNA SV. CIRILA pridrži pravice iste nadomestiti z drugo knjigo, ki pa mora biti iste ali višje cene.

Denar je poslati naprej in natančno označiti, katere skupine se naroči.

Poštnina se zaračuna posebej, in sicer za vsako pošiljko Din 12^{.-}, tako, da naj vsak pošlje Din 62^{.-} naprej, ker se bi sicer poštnina povzela. Kdor naroči vse štiri skupine in pošlje Din 200^{.-} naprej, dobi knjige poštnine prosto. Kdor naroči pa posamezne knjige iz označenih skupin, jih dobi za ceno, kakor je istotam označena. Javite tudi natančen naslov! Zgoraj določene znižane cene veljajo, dokler traja zaloga, najdalje pa do Božiča 1930.

Poslušajte se položnice, ki jo dobite na vsaki pošti. Čekovna št. Tiskarne sv. Cirila v Mariboru je 10.502.

Istočasno, ko nakažete denar, sporočite tudi na dopisnici ali na drugi strani položnice, za katero skupino oziroma knjige denar pošiljate.

Naročila za vse slovenske knjige, ki so stalno na zalogi, kakor tudi za vse knjige drugih jezikov sprejema

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU
Koroška cesta št. 5 ali Aleksandrova cesta št. 6.

Pol zastonj!

Naročite dobre knjige!

Pol za denar!

Dekle iz boljše kmetijske družine, ki razume tudi nekaj nemško, se sprejme, da se uči kuhati. Za časa učenja se plača mesečna odškodnina. Vpraša ali predstavi se pri: Pichler, Društveni dom, Vošnjakova ulica 3, Ptuj. 1248

Čevljarskega vajenca sprejme Grantaša v Veržeji. 1241

Hlapec in dekla

se iščeta na kmetijo blizu Slov. Bistrice. Veš se izve v pravništvu »Slov. Gospodarja«.

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ, 1248
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Inspirirajte v „Slov. Gospodarju!“

Izšla je

Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj objavljan.

V »Veliki Pratici najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1260

USTANOVLJENA LETA 1831

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilno vlogo od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000^{.-} — še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000^{.-}.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 228

Iščem deklo, ki je vajena vsega gospodinjkega dela, zna dobro kuhati in dobro kruh peči. Nastop takoj, plača po dogovoru. Naslov v upravi lista pod »Zanesljiva«. 1189

Proda se pesestvo z novo zidano hišo, tričetrt orala sadnega vrta, dve veliki njivi, sredi Savinjske doline. Pripravno za vsakega rokodelca. Cena 68.000 Din. Poizve se pri Pavlu Košenina. Gomilsko. 1196

Posteljnina

pohištvu, preproge, linoleum, zavese, odeje, madroce, vložke, tkanine za pohištvu, gradl za madroce in celotne garniture za postelje itd. — najboljše in najcenejše pri 1192

Rarolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20
Cenike dobite brezplačno.

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe: hlačevino, platno, tiskovine, parhand, krojaške potrebščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah? Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15.

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške hlače cajgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovrtnik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče (Trencoat), črne zimске suknje.

Lastna izdelovalnica usnjatih sukenj itd.
Nakup neprisiljen! 1175 Solidna postrežba!

No. 7639/2

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Kumen se da potom javne dražbe do 31. marca 1935 v zakup. Dražba se vrši v petek dne 24. oktobra 1930 ob 9. uri predpoldne v prostorih srezkega načelstva v Mariboru v sobi št. 35. Sreski načelnik: Dr. Hacin I. r. 1254

Ali se želite gihta in protina temeljito rešiti?

1259

Reuma je strašna in zelo razširjena bolezen, ki se ne izogne niti bogatašu niti siromaku in išče žrtev, kakor v palačah tako tudi v kočah. Prerazlične so oblike, v katerih ta bolezen nastopa, največ boleznij je pa takih, ki se nazivajo z najrazličnejšimi imeni, medtem pa niso nič drugega kakor reumatizem. Enkrat bolijo kosti in členki, drugič členki otečejo, pohabljenе roke in noge, irganje, zbadanje v raznih delih telesa, celo oslabljenje vida, vse to so posledice reume in bolečin v kosteh. Kakor so različne oblike, s katerimi se bolezen pojavlja, ravno tako številna so mogoča in nemogoča zdravila, medicina, miksture, mazila itd., ki se tretjemu človeštvu ponujajo. Večina teh sredstev ne more popolnoma izkaviti, kvečjemu bolečine samo ublažiti. To, kar Vam mi priporočamo, je popolnoma neškodljiva zdravilna pijača, kačera je že mnogim bolnikom pomagala. Naša kura je izborna in deluje hitro. Da pridobimo čim več pristašev, smo sklenili vsakomur, ki nam piše, poslati popolnoma brezplačno našo interesantno in poučno razpravo. Kogar torej mučijo bolečine in kdor se želi teh bolečin hitro, temeljito in brez nevarnosti iznebiti, naj še danes piše na:

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 24.

Fanta z dežele, močnega za vsako delo in vajenega živine, sprejme Martin Perc. Celje-Zavodna. 1257

Hlapec za vole, oženjen, se sprejme. — Oskrbništvo Slivnica pri Mariboru. 1256

Inserirajte!

Štajerska sadjarska zadruga

v Mariboru, Miklošičeva ulica št. 2
nakupuje vsako množino vse vrste 1195

namiznih kot prešnih jabolk
plačuje najvišje dnevne cene in prevzame blago vsak dan v Miklošičevi ulici 2.

Prostovoljna dražba vinogradnega posestva z vsemi pritliklinami in premečninami se vrši v nedeljo 19. okt. t. l. ob 9. uri v Spodnjem Prebukovju pri Slov. Bistrici. Vladimir Vošnjak. 1258

Kdor hoče biti najlepše fotografiran

naj se posluži fotografskega ateljeja „ELI“ v Mariboru, Aleksandrova česta št. 1, II. nadstropje (nasproti frančiškanski cerkvi). 1111
Za naročnike z dežele znižane cene!
Kdor prinese ta izrezek ateljeju „ELI“ dobi eno sliko zastonj.

Salonit

ZA DOKRIVANJE

STREH

ZA OBLAGANJE

STEN

ZA ELEKTRIČNE

IZOLACIJE

CEVI ZA

KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo „ALPEKO“ TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23. 116

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3. Podružnica: CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte.
(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, meljoracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na južodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.
Zato so naložbe v zavodu pupilarno varne.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.
 Stanje hranilnih vlog nad 55,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Dobro in poceni blago

se kupi v Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju
1048 v Mariboru, Veitrijska ulica števil. 15

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,

izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno
prodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebranje.
Celje, Prešernova ulica 21. 1174

Manufakturna trgovina

Franc Urech / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo ve-
liko zalogo raznega, vsakovrstnega
manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene! 975

Zaloga:

Stekla
Porcelana
Svetiljk
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. i. d.

FR. STRUPI CELJE

Prevzema vsa
stavbna in dru-
ga steklarska
dela. Najnižje
cene in solidna
postrežba. 23

Verno ogledalo

Vašega gospodinjstva

je Vaše perilo. Njegova duhteča belina bo Vaš ponos, dolgotrajna
uporabnost Vaša korist. Dosegli boste oboje s pravim

terpentinovim milom

GAZELA

1229

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 85,000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
rošivo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.

192